

VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAGS TIDSSKRIFT

Nr. 2 1996 Årgang 14 Pris kr. 40,- ISSN: 0802-860

Ås kirke - se artikkel s. 112

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS-
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN SPAREBANK

2770 JAREN — TELEFON 61 32 80 00

SPAREBANKEN

JEVNAKER
LUNNER

KJØREERFARING GIR RABATT PÅ BIL- FORSIKRINGEN!

**Ring oss i dag
for nærmere informasjon!**

GJENSIDIGE
Forsikring

Hadeland Gjensidige Brannkasse

tlf. 61 33 23 00

Gjensidige Vestoppland

tlf. 61 37 45 68

Valdres Brannkasse

tlf. 61 36 07 11

KJENN DIN BYGD

LOKALHISTORISK LITTERATUR I GODT UTVALG

TOTN tidsskrift hefte 1-9	á	kr.	80,-
TOTN årbok 1978-90	á	kr.	150,-
TOTN årbok 1991		kr.	200,-
TOTN årbok 1992-95	á	kr.	170,-
Visjon og Virke	á	kr.	250,-
Totens bygdebok bind 1 (to halvbind)	á	kr.	200,-
Totens bygdebok bind 2-3	á	kr.	200,-
Totens bygdebok bind 4		kr.	350,-
MAGNE OLSTAD: Spellmann langs vegen		kr.	60,-
PÅL GIHLE: Frå gammalt		kr.	100,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Bondelag 1882-1982		kr.	80,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Skogeierlag		kr.	80,-
PÅL GIHLE: Hoff kirke		kr.	50,-
TOTENDIALEKTA: Form - bruk - framtid?		kr.	50,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 1-9	á	kr.	40,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 10-18		kr.	60,-
JOHN AA. GJESTRUM: Gards- og slektshistorie		kr.	90,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier I		kr.	130,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier II		kr.	130,-
MJØSA årbok 1982-83		kr.	100,-
MJØSA årbok 1984-86		kr.	130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 5		kr.	120,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 6-7		kr.	130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 8		kr.	170,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG t.o.m. 1987		kr.	25,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1988		kr.	30,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1989-90-91		kr.	35,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1992-95		kr.	40,-
TOTEN ALMENNING		kr.	350,-
ROSSELAND: Skole i den trivelige bygda		kr.	190,-

Og mange flere. Se vårt utvalg.

TOTENS BOKHANDEL

LENA-Tlf. 61 16 05 94

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266, 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 150,- pr. år
Lagets tidsskrift kommer fire ganger i året.

Siste frist for innlevering av stoff er 1. august.

ANNONSEPRISER:	1 gang	4 ganger
1/2 side	kr. 150,-	kr. 500,-
1/1 side	kr. 300,-	kr. 1000,-
Bakside	kr. 500,-	kr. 1400,-

HOVEDSTYRE ARBEIDSUTVALG

Formann: Ole M. Granum, Camilla Collettsv. 23,
2800 Gjøvik-tlf. 61 17 67 34

Nestformann: Jan Eilert Jaatun, 2857 Skreia
tlf. 61 16 38 93

Kasserer: Hans M. Næss, 2750 Gran - Tlf. 61330414

Sekretær: Arne Amundgård, 2846 Bøverbru -
tlf. 61 19 65 00

TIDSSKRIFTSTYRE

Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Roy Magne
Sveen og Arne Amundgård.

Postgirokonto: 0802 3001005

Bankgirokonto: 2050 11 52065

INNHOLD

- 85 Terje Tandsether:
Skumsrud i Biri (I)
- 98 Svein Erik Ødegaard:
Lodin-slekta fra Land. Del 9
- 112 Ås kirke i Vestre Toten
- 114 Gjestgivervirksomhet på Granavollen
- 119 Nordaker i Aurdal –
en gard med rike kulturminner
- 126 Nye publikasjoner
- 128 Herman Nettum:
Slekta på Østre Fårlund
- 131 Skifter fra Hadeland,
Land og Valdres 1659 - 1666. Del 6
- 137 Nye spørsmål og svar
145. Lagsnytt
146. Årsmøtet 1996
156. Vedtekter
159. Lokalavdelingene

Skumsrud i Biri (I)

Av Terje Tandsether

Vi skal i denne artikkelen se litt på slektene som bodde på garden Skumsrud i Biri fra ca. år 1600 og fram til slutten av 1700-tallet. I følge Oluf Ryghs bok om norske gardsnavn så er Skumsrud sammensatt av det gamle mannsnavnet Skumr, som forekom ofte på Island men bare to ganger i Norge, og rud som betyr rydning. Det må altså ha vært en ved navn Skumr som i sin tid ryddet garden og som vel var den første bruker. Biri bygdebok opplyser at garden er nevnt første gang i 1345 i et brev om grensen mellom Sigstad og Ekern. I 1386 hører vi om øvre og nedre Skumsrud, så da må garden ha blitt delt. Men seinere nevnes alltid bare en gard. Fra omkring 1600 har vi sammenheng i brukerrekkja. Vi skal imidlertid først hoppe fram til år 1720. Dette året var det odelssak om Skumsrud, og gjennom vitneforklaringer får vi greie på brukerne på hele 1600-tallet. Om dette kan vi lese følgende i tingboka:

Den 10.4.1720 ble retten satt i en odelssak på Skumsrud i Biri. Lensmannen Nils Pedersen Melby som var formynder for Hellebor Jensdatter møtte og påstod at hun var odelsberettiget til Skumsrud som hennes bror Erik Fossum hadde avhendet. Ole Skumsrud og Erik Fossum møtte og vedtok stevnemålet. Lensmannen hadde ingen vitner i saken, men Ole hadde to vitner

med seg. Den første, Per Steig, var en mann på vel 80 år. Han hadde følgende å fortelle:

All den tid han kan minnes tilbake har han visst at Ole Skumsruds forfedre har vært åsetesberettiget for Skumsrud mann etter mann, og de satt her etter hverandre som selveiere. Ole Skumsruds far Håvel var født her på garden og bodde her til han døde, det er vel over 40 år siden han døde, han var vel med og sang ham til jorden men kan ikke minnes hvor lenge det er siden. Håvels far Østen Skumsrud bodde og her alt han kan minnes tilbake, og han har og hørt si at Østens far Kjell bodde her og sin tid. Han var fremvoksen den tid Østen døde, og var han det første lik han var med og sang til jorden. Den tid Ole Skumsruds far Håvel døde da var hans sønner små og umyndige, og så kom Jens Halvorsen, Erik Fossums far til å bruke garden og omsider salige Håvels sønn den eldste som levde nemlig Østen nå på Honne boende, og som Østen kom til Honne så fikk Jens all garden til bruks igjen.

Lensmannen spurte så vitnet om han vet at Ole Skumsruds forfedre var åsetesberettiget på Skumsrud. Han vet som meldt at de har bebodd garden mann etter mann og hørte ikke «gitj» at det var noen landherrer over dem for Skumsrud.

Det andre vitnet som Ole førte var 92 år gamle Sønnøv Huskelhus. Hun minnes så grant Østen Skumsrud, Ole Skumsruds forfader, og hun og hennes søsken vokste opp med hans barn, fire gutter og to jenter. Østens far het Kjell, og hun minnes ikke rettere enn at Østen var født på Skumsrud, han ble der oppvoksen og bodde der all sin tid i rolighet. Da Østen døde, arvet hans sønn Håvel som er Ole Skumsruds far garden etter ham og bodde der all sin livstid.

Ole Skumsrud innga så et gammelt brev forfattet år 1585 den 25. september da Åsen og Skumsrud er skiftet mellom to søstre etter brevets videre innhold. Nok et annet gammelt brev av 24.10.1639. Nok Marte Eriksdatter og Erik Fossum hennes sønns brev til Ole Skumsrud datert 11.10.1704 (seinere er det opplyst at dette er et skjøte på 2 huder 4 skinn). Lensmannen begjærte innført at Ole Skumsrud og hans bror Østen Honne sa her for retten å

være odelsberettiget til 1 ½ hud i Oustad. Saken ble forflyttet til Melby tingstue den 22. april.

Saken fortsatte så den 22. april. Lensmannen la fram skiftet etter Jens Halvorsen Skumsrud datert 19.9.1699. Ole og Østen Honnes farbror Amund Hov er også nevnt. Lensmannen forklarte at Ole og Østens mor hadde hatt til lagverge sin bror Syver Sigstad. (Dermed kan vi rette opp en feil som har stått på trykk flere ganger, blant annet i bygdeboka, nemlig at enken etter Håvel Østensen skulle ha giftet seg igjen med Jens Halvorsen Skumsrud. I skiftet etter Håvel 1677 er hun ikke nevnt ved navn, bare kalt enken. Men kona til Håvel het Marte Larsdatter og var altså fra Sigstad, datter til Lars Syversen). Denne dagen var det to nye vitner: Henrik Udal, snart 60 år, sa at det er 43 år siden Håvel Skumsrud døde denne vår, men han visste ikke når Jens Halvorsen kom til Skumsrud. Det andre vitnet var Per Vang, 75 år. Han sa også at det var 43 år siden Håvel døde, enken brukte så garden ett år siden hennes mann døde, så lå den øde et år, så kom Jens Halvorsen til garden fra Mellum i Gudbrandsdalen. Jens Halvorsens kones far eide 1 hud i Skumsrud. Håvel Skumsruds sønn Østen brukte og en stund garden med Jens Halvorsen, men han visste ikke hvorledes deres forlik var.

Ole Skumsrud sa han ville føre vitner til bevis at han er av den folkestamme med Åsen som det innlagte gamle brev av 25.9.1585 formelder og at godset således — etter — har fulgt hans forfedre som de førte vitner i tre ledd forklarer. Loven tillater Ole Skumsrud å søke de forlangede vitner til nestkommende sommerting (der det er brukt streker ovenfor er det samme ordet som er brukt to ganger i tingboka, men det var umulig å tyde). Dessverre for oss så førte ikke Ole flere vitner, men han må vel ha vært etterkommer etter en av søstrene som er nevnt i brevet fra 1585. Dette brevet skulle vi gjerne ha fått gjengitt i rettsaken, men det gjør vi ikke. I en artikkel om Skumsrud i Hedmark Slektshistorielags tidsskrift er det antydnet at Kjell Skumsrud har vært gift med den ene søster som fikk Skumsrud i 1585, og Amund Hong eller Lunke i Øyer med den andre. Begge disse eide nemlig hver 1 hud 3 skinn i Skumsrud og Oustad ødegård, til sammen 2 ½

hud som var omtrent halvparten av godset i garden. Her må det legges til at Kjell er oppført med 1 hud 9 skinn i odelsjordeboka 1615 og 1624 som tidligere har stått på trykk i tidsskriftet vårt.

Dom i saken ble avsagt på sommertinget 27. juli: Ole Skumsrud skal, i henseende Skumsrud har vært hans forfedres åsete etter prov og bevisligheter og myndlingen Hellebor Jensdatters forfedre ikun (bare) har eid mer enn en del deruti, være Skumsruds rette odelsmann og eier.

Vi skal nå gå over til brukerne på Skumsrud og begynner med den første som er kjent:

KJELL ØSTENSEN

Kjell var bruker på Skumsrud fra ca. år 1600, eller litt før. Han er nevnt som lagrettemann i 1606 og 1608. Jeg har notert meg at han er kalt Kjell Ø. Skumsrud, så det er mulig at seglet hans med bokstavene KØ kan være bevart. Han har vel derfor hett Kjell Østensen siden sønnen het Østen. Som sagt hadde han i 1615 og 1624 1 hud i Skumsrud og 9 skinn i Austad. I følge arkivet på Eiktunet så var Kjell bruker fram til 1643, men han har nok gitt seg før da sønnen var bruker fra 1628. Hvem Kjell var gift med er ukjent. Når det gjelder barna hans så kjenner vi bare sønnen Østen som ble bruker etter ham, men han har nok også hatt ei datter som het Magnhild. I skiftet etter Østen Skumsrud i 1658 får vi følgende opplysning. «Først fremkom Peder Paradises kvinne Magnhild Kjellsdatter og fordret på en gammel arv som var falt for noen og tjue år siden, hvorom de med arvingene ble forlikt.» Dette må vel gjelde arv etter faren Kjell. Vi kan da føre opp to barn etter Kjell:

1. Østen f. ca. 1590, neste bruker.
2. Magnhild f. ca. 1595, gift med Peder Endresen Paradis f. 1584. Han kalles Peder Endresen da han i 1627 tok over Paradis, men er vel den samme som Peder Einersen, husmann under Kluge i 1666. I en sak 1689 får vi greie på at Ole Stuve er sønn av avdøde Peder Paradis, Peder Myre er gift med Oles søster, og Knut Paradis har hatt Oles søster til ekte. Vi har ikke noe skifte etter Magnhild eller

Peder, men kan føre opp disse som Peders barn (det er ikke sagt klart at Magnhild er mora!):

- a) Ole f. 1624. Bruker på Kluke i 1666, men er seinere også nevnt på Stuve. En Ole Pedersen Kluke var i 1688 gift med Marit Andersdatter.
- b) Åse, skifte 26.2.1677. Gift med Knut Iversen Paradis f. 1636.
- c) Datter gift med Peder Olsen Myre f. 1627.

ØSTEN KJELLEN SKUMSRUD, død 1658. Gift med SIRI. Østen var bruker 1628-1658, de første årene kanskje sammen med faren. Det var skifte etter både Østen og Siri 2.11.1658, da de begge var døde. Vi vet ikke mer om Siri, men hennes far har vel vært en Reier eller Håver, siden hun hadde sønner med disse navna. I skiftet er nevnt følgende odelsgoods: I Skumsrud 1 hud med bygsel og Oustad 1 hud 3 skinn med bygsel. Østen og Siri hadde seks voksne barn da de døde:

1. **Reier** f. 1624, død ca. 1676. Han kom til garden nordre Jevanord på Furnes. Han må ha giftet seg med enken etter Tjøstel Bjørnsen Jevanord som var bruker fram til 1653, for i manntallet for Vang 1664 er han oppført med sønnen (det må være stesønnen) Erik Tjøstelsen, 16 år gammel. Hva denne enken het er det ikke opplyst noe om i Furnesboka, men hun var født 1624 og ble begravd 26.12.1706. Furnesboka opplyser at Reier «trolig var far til»:

- a) Ole f. 1650, begr. 18.5.1737. Bruker på Jevanord fra 1697, gift 27.11.1698 med Tora Paulsdatter.
- b) Anders, som hadde barn til dåpen 1689.
- c) Lars, gift 24.9.1693.
- d) Inger f. 1661, bgr. 2.4.1736.

Dessuten var det enda en datter:

- e) Kari f. 1653. Hun er nevnt i tingboka for Toten, Vardal og Biri i 1677. Reier Østensen var da død, og det var spørsmål om hvor mye penger han hadde mottatt for et pantebrev. Kari (24 år) møtte da og fortalte at hennes bror var i forfall og

hennes mor var svak, derfor hadde de anmodet henne om å møte.

2. **Håver** f. 1630, neste bruker.

3. **Kjell** f. 1626 (men yngre enn Håver). Kjell var i 1666 husmann under Etnestad i Redalen, men ikke nevnt der 1664. Han er også nevnt i skiftet etter broren Håver i 1677 da han hadde penger til gode for arbeid. Vi vet ikke noe sikkert om hans familie. Ingen sønner er oppført i manntallet 1666, men det er mulig at han var gift med Siri Olsdatter Etnestad og hadde tre døtre med henne. En artikkel i Hedmark Slektshistorielags Tidsskrift bind VI 1970 (Et skifte på Øvre Åsen i Ringsaker), også gjengitt i Årbok for Gjøvik 1991, opplyser at Ole Jensen Etnestads datter Siri var død før 1714. Hun kalles i artikkelen Siri Gåserud og hadde to døtre: Siri og Guri Kjellsdøtre (i tillegg Rønnaug Kjellsdatter nevnt i skifteprotokollen for Hedmark men utelatt i artikkelen). Gåserud er også i Redalen. Guri Kjellsdatter er oppkalt etter mormora på Etnestad, Guri Torsdatter. Da er eldste datter Siri helst oppkalt etter farmora Siri Skumsrud. Vi kan derfor ta sjansen på å gi Kjell Østensen disse barna:

- a) Siri. Ei Siri Kjellsdatter var gift med Ole Hansen Fåreng i Snertingdal, men det var skifte etter henne i 1704 så hun burde vært nevnt som død i skifteoppgjøret på Øvre Åsen i Ringsaker 1714.
- b) Guri
- c) Rønnaug.

4. **Amund** f. 1634, død etter 1712. Han var bruker på Hov i Snertingdal fra 1664 og fram til ca. 1700, seinere på lille Brynstad. Amund var sersjant og ser ut til å ha vært en stri mann. I 1667 ble han tiltalt av presten for noen foraktelige navn han skulle ha kommet med om Biri prestegjeld og dets innvånere, men på grunn av «bulder og ulyd» fra Amund måtte saken utsettes. I 1670 var det fogden som var etter ham, denne gangen for vold mot Amund Klette. Han hadde gitt Amund to slag under øret i Amunds hus på

Klette og gikk hjem etter gården sin, men da han kom tilbake var døra låst og da slo han ut to vinduer. Men året etter fikk han et bitt i fingeren av Christen Gulbrandsen Bratlien. Kanskje han oppførte seg bra etter dette, for i 1685 finner vi ham som kirkeverge. Amund var gift to ganger, første gang med ei Ingeborg. Det var skifte etter henne på Hov 12.9.1680, men skiftet er ikke oppgjort i protokollen og det er heller ikke nevnt arvinger. Etter navnet å dømme kan vi gjette på at Østen Amundsen Austdal f. 1666 var en sønn i første ekteskap. Amund Hov er i militærrulle 1697 oppført med sønnen Østen, 22 år. Østens eneste datter het nemlig Ingeborg (etter farmora?). Vi vet at Amund giftet seg andre gang med Seborg Torgersdatter f. 1656, visstnok fra Skonnord og datter av Torger Christoffersen da hun i 1697 sies å være eiende odelsgoods i Skonnord. Navnet Seborg er ellers ukjent i Biri, men er noe brukt i Valdres. Faren Torger Christoffersen var fra Rødnes i Land. Det var skifte etter Seborg på lille Brynstad 30.8.1712. I dette andre ekteskapet hadde Amund to døtre, Ingeborg og Siri, altså tilsammen (minst) tre barn:

- a) Østen f. 1666, bgr. 30.8.1733 Gift med enken Tora Jensdatter Austdal som før hadde vært gift med Egedius Eriksen (1645-1697). Østen var bruker på Austdal i Snertingdal og hadde to barn:
 1. Ingeborg f. 1701, trolig den Ingeborg Østensdatter som var gift før 1730 med Knut Pedersen Kirkerud f. 1699 død 5.2. 1763, bruker på Kirkerud.
 2. Egedius f. 1708. Gift 11.4.1734 med Mari Pedersdatter Kirkerud, søster til Knut. Bosatt på Flatlien, men fra 1743 på en plass under Skonnord.
- b) Ingeborg f. 1681, levde 1712.
- c) Siri f. 1691, levde 1712.

5. **Marte.** Hvor det ble av henne vet vi ikke, men trolig ble hun andre kona til Ole Larsen Lønnum f. 1604. I tidsskrift nr. 1/93 side 63 er det referert et skjøte datert 1.5.1666 der Gulbrand Larsen barnefødt på Markeng i Redalen selger til sin kjære bror Ole Larsen Lønnum og hans hustru Marte Østensdatter ½ hud i

Lønnum som er odelsgods. Ole Lønnum var gift første gang med en datter av Tollef Kvisgard og hadde med henne datteren Barbro gift med Lars Halvorsen Ålset. Den 5. mars 1680 var det skifte hos Ole Larsen Lønnum, han levde da og fikk føderåd hos sønnen Erik på livstid (dette skiftet må egentlig være et føderådsbrev, for i tingboka 1680 står det at Erik Lønnum lot publisere sin fars fledføringsbrev til ham datert 5.3.1680). Ole må ha vært enkemann i 1680 siden kona ikke nevnes. I skiftet står det at samtlige barn er myndige, unntatt avdøde Barbros barn. Flere barn enn Erik og Barbro er ikke nevnt ved navn. Vi får altså ikke vite om Marte Østensdatter er mor til resten av Oles barn, som forøvrig er kjent fra manntallet 1666 og fra tingboka i 1686. Dette året lot nemlig Erik Olsen Lønnum publisere et skjøte på 15 skinn odelsgods i Lønnum som

- Hans Hansen Ekern har gitt ham på sin kones vegne, 4 skinn.
- Maren Olsdatter på egne vegne, 4 skinn
- Anders Hvattum på sin kone Berte Olsdatters vegne, 4 skinn
- Lars Ålset på sine barns vegne etter hans avdøde kone Barbra Olsdatter, 3 skinn.

Marte Østensdatter fra Skumsrud *kan* altså ha disse etterkommerne uten at vi har noen bevis for det (merkelig nok så er ikke navnet Østen brukt i den antatte etterslekta):

- a) Lars Olsen f. 1643, nevnt 1666-70 men seinere ukjent
- b) Hans Olsen f. 1653, nevnt 1666, men er også ukjent
- c) Erik Olsen f. 1659, skifte 20.12.1718. Erik var bruker på

Lønnum etter faren. Han var gift to ganger, første gang med Kari Christoffersdatter Nerby fra Land (skifte 5.7.1681). To barn:

1. Mari f. 1677, død 1709, gift med Erik Torsen Skonnord.
2. Ole død tre uker etter mora.

Erik giftet seg andre gang med Marte Håversdatter Gårder fra Land. De hadde fire barn:

3. Håvel f. 1682 bgr. 3.6.1731. Gift med Ingeborg Larsdatter Jesnes fra Furnes (skifte

- 30.6.1722) og deretter med Kari Bersvendsdatter Helgerud fra Vardal f. 1701 bgr. 13.12.1744. Bruker på Lønnum.
4. Ole død 1742. Gift med Kari Iversdatter Skunberg f. 1696 død 13.5.1769. Bruker på nordre Hegge.
 5. Kari f. 1684 død 18.12.1768. Gift med Jens Olsen Lunden f. 1680 bgr. 20.11.1735.
 6. Marte f. 1688 bgr. 17.12.1752. Gift første gang med Anders Pedersen Drogset f. 1694 bgr. 15.12.1737, andre gang med enkemann Arne Andersen Hegge f. 1680 død 3.8.1758. Begge var brukere på Drogset.
- d) Rønnaug Olsdatter, gift med Hans Hansen Ekern (skifte 9.2.1698). De hadde bare en datter:
1. Eli. Gift med Jon Siversen Segard f. 1670 bgr. 30.12.1742, bruker på Ekern i Snertingdal. Eli døde i en brann på Ekern 11.8.1733. Hun hadde tre barn.
- e) Maren Olsdatter, nevnt 1686 og var vel da ugift.
- f) Berte Olsdatter f. 1634 bgr. 3.8.1738, 104 år gammel. Gift 1677 med Anders Jacobsen Hvattum, skifte 9.6.1716. Berte hadde ni barn:
1. Ole f. 1671 bgr. 2.12.1735, gift med Margrete Gulbrandsdatter. Bruker på Hvattum etter faren.
 2. Lars, på Kongsberg 1723, men kalt Lars Andersen TømmerMand 1726.
 3. Knut, død før 1723 og hadde datteren Berte.
 4. Jacob f. 1689, bgr. fra Hvattum 18.11.1736.
 5. Marit f. 1678 bgr. 21.12.1749, gift med Knut Torgersen Hvattumødegården.
 6. Siri, gift med Ole Arnesen Lunden f. 1653, skifte 12.7.1725.
 7. Rønnaug, fikk et barn i 1714 med soldat Egedius Torsen fra Land, levde 1723, men er ukjent.

8. Berte f. 1696 bgr. 6.1.1750. Gift 24.6.1730 med Ole Kjellsen Bratsveen under store Ambjør f. 1701 død 20.6.1772.
9. Mari, død barnløs 1716/1723.

6. **Mette**. I skiftet etter foreldrene 2.11.1658 sies det at Mette var død etter mora og hadde etterlatt fire små barn, og samme dag var det også skifte etter Mette. Hun var gift med Erik Pedersen Mæhlum f. 1624/28. Han var trolig fra ei anna bygd, for i 1680 var han ved 60 års alder og hadde bodd i Biri i 40 år. Erik var bruker på Mæhlum fra 1642 og var da eier av tre skinn i Skumsrud, og var der fremdeles i 1658. Men fra 1661 var Erik bruker på Kjenset. Dette skyldes vel at han på denne tida giftet seg igjen med Marte Pedersdatter Kjenset, datter av Peder og Ragnhild Kjenset. I 1677 ble han stevnet av naboen Gunder Kjenset fordi han «skjelte hans kone og tillagde henne tyverie». Erik var bruker til 1690-åra. Mette Østensdatter hadde som nevnt fire barn med Erik:

- a) Peder f. 1647. Han var soldat i 1660-åra. I 1670 ble han stevnet for overfall og slagsmål på en Peder Tjøstelsen natta mellom 2. og 3. pinsedag hos Erik Alset, han hadde slått ham blå og blodig og en trekanne sønderslagen i hans hode som det står i tingboka. To år seinere var han også i retten, da han hadde fått et barn med Ingeborg Arnesdatter Bjuge. Peder er i 1700 kalt Peder skredder, men 1707-1719 var han bosatt Wang (Vang under Bratberg?). Han var gift med ei som het Randi. Hun må ha vært i slekt med Lars Pedersen Sem, for Peder sies å være besvogret med Lars Sem. Det er ukjent om Peder har etterkommere.
- b) Marte
- c) Siri
- d) Anne. Levde 1677 og var da fullvoksen.

HÅVER (HÅVEL) ØSTENSEN SKUMSRUD f. 1630, skifte 27.10.1677. Gift med MARTE LARSDATTER SIGSTAD, datter av Lars Syversen Sigstad (1583-1668) og Berte Andersdatter

(Hegge?). Håver tok over Skumsrud etter faren og var bruker 1658-1677. Han og Marte hadde sju barn:

1. **Lars** f. 1661, skifte 1.3.1690. Gift omkring 1687 med enken Åste Eriksdatter Udal, som før hadde vært gift med Jens Evensen Udal (1640-1686). Lars var i slutten av 1680-åra bruker på Udal, men døde barnløs. På skiftet 1690 var det hans søsken som arvet. Åste giftet seg tredje gang med Hans Eriksen Skjønby og døde på Skjønby i 1714.

2. **Østen** f. 1662 bgr. 25.1.1737. Gift med Kari Bårdsdatter Hov, Biri f. 1667 bgr. 21.2.1745. Østen fikk i 1693 skjøte på halve Skumsrud av Jens Halvorsen og brukte garden noen år sammen med ham, men flyttet til Honne omkring 1700 og var bruker der fram til 1723. Seinere flyttet han til plassen Moen under Skumsrud der han og Kari døde. De fikk tre døtre:

- a) Gjøa, død desember 1750. Gift 15.10.1730 med Peder Torgersen Karlstad f. 1708 død 4.5.1765. Bruker på Karlstad i Biri Øverbygd. De hadde ingen barn.
- b) Marit. Gift første gang 4.5.1737 med Knut Arnesen Krageberg f. 1700 bgr. 21.8.1740, andre gang 16.6.1742 med Christen Nilsen. Husfolk på en plass under Krageberg. Marit hadde tilsammen fire barn.
- c) Berte. Gift 8.11.1736 med Tor Arnesen Krageberg f. 1713 død 24.10.1780. De var husfolk på Moen under Skumsrud, seinere under Båberg.

3. **Ole** f. 1665, seinere bruker.

4. **Siri** f. 1669, bgr. 1.4.1742. Siri var gift to ganger, første gang med Gunder Nilsen Feiring f. 1667, skifte 4.12.1706. Det er nevnt tre barn i skiftet:

- a) Anne f. 1700, bgr. 26.2.1744. Gift 19.3.1730 med Peder Evensen Stuve f. 1702 bgr. 10.2.1743. Bruker på Feiring.
- b) Berte f. 1703, død 11.11.1779. Gift med Mons Olsen søndre Ekern f. 1702 død 1751, deretter med Jacob Larsen Heggehagen f. 1709 død 4.1.1778. Begge var brukere på søndre Ekern.

- c) Marit f. 1703 (tvilling med Berte), død 17.11.1772.
 Gift med Amund Pedersen søndre Myre f. 1699
 bgr. 3.7.1736, gift andre gang 26.12.1737 med
 Even Hansen Feiring f. 1710 død 21.9.1785.
 Siri giftet seg andre gang med Ole Pedersen Bratberg f. 1673 bgr.
 8.6.1731, som ble bruker på Feiring etter Gunder Nilsen. Ole og
 Siri fikk to barn:
- d) Agnete, død 1747. Gift 17.1.1732 med Nils Larsen
 Sigstad f. 1707. De var brukere på søndre Myre.
- e) Mari f. 1706, død 4.6.1758. Gift første gang
 11.10.1733 med Jacob Andersen Dal f. 1704 bgr.
 25.6.1750, andre gang 1751 med Iver Olsen Hegge
 f. 1729 død 2.10.1783.
5. **Peder** f. 1670, skifte 23.5.1714. Gift med enken på nordre
 Hegge, Ingri Narvesdatter (skifte 2.5.1725). Peder var bruker på
 nordre Hegge fra 1695 og hadde fire barn:
- a) Amund f. 1698, kanskje identisk med den Amund
 Pedersen som var gift med Marit Gundersdatter
 Feiring, se ovenfor.
- b) Marit f. 1700
- c) Lars f. 1702
- d) Ole f. 1705.
6. **Berte** f. 1672. Hun levde fremdeles da det var skifte etter broren
 Lars i 1690, men hvor det ble av henne er usikkert. Men helst er
 hun identisk med enken Berte Håvelsdatter Røstøe som ble begravd
 ved Biri kirke 23.8.1750, 79 år gammel (f. 1671). Hun må være
 mor til en Håvel Pedersen som i 1742 kjøpte garden Røstad av
 Amund Øfstdal. I tingboka 1730 er nevnt to soldater som var
 brødre, nemlig Håvel Pedersen og Ole Pedersen Sigstadstuen. Da
 kan vi med forbehold føre opp som barn av Berte:
- a) Ole Pedersen Sigstadstuen.
- b) Håvel Pedersen, gift 22.10.1739 med Berte Olsdatter
 Huskelhus. De kjøpte som nevnt Røstad i 1742. Men i
 1753 bodde de på Bratberg i Fåberg da de solgte sin gard
 «Rødstad eller lille Hellerud» til Nils Gulbrandsen.

7. **Mons** f. 1674 bgr. 10.7.1757. Gift med Anne Evensdatter f. 1670 bgr. februar 1758. Mons var bruker på Audenstad fra 1700. Han fikk 1701 bygselseddel på garden, og i 1713 fikk han skjøte av Anne Marie Handingmann. Mons og Anne solgte Audenstad i 1742 og flyttet til øvre Gjøvik i Vardal der de døde. En sønn: a). Elling f. 1700 bgr. 1755, gift med Ragnhild Olsdatter Rud. De flyttet til øvre Gjøvik 1742 sammen med Ellings foreldre og ble brukere der. Sju barn er kjent.

Artikkelen avsluttes i neste nummer.

AL Hadeland
Kornsilos & Mølle
2770 JAREN

Kornmottak - Kraftfôr - Såvarer av
korn og gras
Tilskuddsfôr og gjødning

Telefon 61 32 81 15 - 61 32 80 16

LODIN-SLEKTA FRA LAND

Av Svein-Erik Ødegaard

Del 9:

Egidius-supplement, navnet Hieronimus og litt Garder-materiale

Drøfting av Egidius Lodinsen Gjevle og hans nærmeste etterslekt ble foretatt i 2/1994. Nedenfor skal vi i hovedsak beskjeftige oss med 1700-tallet der Egidius-navnet er representert i Land-slekter. Årsaken er at det både muntlig og skriftlig er kommet henvendelser angående Egidius-problemer på 1700-tallet. Vi skal derfor forsøke å gi en kort oversikt og samtidig gi løsningen der det eksisterer et par fallgruber. Gjennom dette kommer vi på nytt innom Augustinus-navnet, og vi skal også ta for oss de eldste, kjente ved navn Hieronimus i Land. Dette leder oss på nytt til Garder-slekta.

Ble Egidius i middelalderen til "Ørjans"?

Før vi går inn på de konkrete slektene, skal vi ta med litt fra navnetolkningsproblematikken angående Egidius-navnet. 1. september var et gammelt merke på primstaven - festdagen for den franske abbeden Egidius. Denne dagen ble gjerne kalt Kvernknarren. Hvis det var tørt den dagen, skulle det komme lite kvernvatn. Symbolet er gjerne en kvernstein. Norsk Historisk Leksikon forteller at dagen kaltes "eidis-messe", og at denne Egidius var vernehelgen mot tørke.

Her var det jeg hadde behov for å lese Pål Gihles artikkel "Primstaven fra Toten" i "Frå gammalt" på nytt, og dermed oppdaget jeg at Egidiusmesse kaltes Ørjansmesse på Toten. Dette beviser at når jeg ihvertfall på 1600-tallet har støtt på navnet Øriens/Ørians/Ørje i kilder fra regionen, dreier det seg om navnet "Ørjans" i Ørjansmesse. Det har skjedd en utvikling fra Egidius til Ørjans. Om det her er snakk om en språklig utvikling fra Egidius i høgmiddelalderen, med kontinuerlig oppkalling gjennom århundrene, eller om man rett og slett har tatt i bruk navnet "Ørjans" i nyere tid fordi det var kjent fra navnet "Ørjansmesse", vet jeg ikke.

Navnet Egidius i Lodin-slekta er som drøftet tidligere en type latiniserte navn som dukker opp på denne tida. Men teoretisk må vi holde muligheten åpen for at det var en bevisst latinisering av "Ørjans".

I Norsk Personnamnleksikon får vi vite at Ørjan er nordisk form av Georg, og under Georg henvises til både Jørgen og Ørjan. "Ørjan" og "Ørjans/Ørjens" ligger så nær hverandre at det lett kunne oppstå forvekslinger og sammenfall i nyere tid.

1. Egidius-navnet på bruk II av Bondli

Bondli er registrert gjenryddet i 1592, og allerede tidlig på 1600-tallet er det to brukere her. Disse har jeg ikke påtruffet i kildene som "søndre", "øvre" eller lignende, så jeg er nødt til å bruke betegnelsen bruk I og bruk II. I Egidius-artikkelen trakk vi fram Erik L. Bondli på bruk II med sønnen Egidius Eriksen, som overtok garden, og datteren Vea Bondli, som vi møter som enke på den andre Bondli-garden. Veas Eriksdatter må ha vært gift med Amund, og disse har vært brukere av bruk I.

Dermed etableres det nære slektskapet mellom Bondli-brukene som samtidig er forklaringen til Egidius-navnet begge steder. På bruk II blir enka etter Egidius Eriksen gift opp igjen med Jens Lauritsen. Deretter overtar sønnen Kristoffer Egidiusen, f ca. 1652. I en perio-

de deles dette bruket videre med Torsten Knutsen som bruker ved siden av Kristoffer Egidiussen.

Så er vi framme ved Egidius Kristoffersen Bondli, som samler bruk II igjen. Han var født ca. 1694, døde 1772, og var gift med Anne Olsdatter, skifte 1745 (hennes søsken, se skifte etter den barnløse broren Mikkel Olsen Grøtåsen/Loeng).

Barn:

1. Hans, dp 1722, g. 1746 m. Kari Østensdatter. De får Østen (1747), Arne (1749), Siri (1752) og Ingeborg (1756), alle f. Bondli.
2. Eli, dp 1724, g. 1750 m. Asle Jensen Feldeie. Barn: Marit, dp 1751, Ole, dp 1754, Kristoffer, dp 1758, Hans, dp 1762 og Anne, dp 1765. Eli d. Feldeie 1765.
3. Kristoffer, dp 1728, d. innen 1745
4. Sigrid (Siri), dp 1729, g. 1753 m. Ole Pedersen (Granngardseie). Barn: Anne, dp 1758, Hans, dp 1762 og Johan, dp 1765. Bosted Vienseie 1758, Granngardseie 1762-65.
5. Guri, dp 1732, g. 1 1766 m. Gudmund Askildsen. Barn: Hans, dp 1767 og Anne, dp 1772. Guri g. 2 1774 m. enkemann Amund Iversen Skinderud. Barn: Iver, dp 1776 og Marte, dp 1778. Bosted Skinderud i begge ekteskap.
6. Anne, dp 1735, g 1766 m Torsten Andersen (Dælieie). Barn: Anne, dp 1762 og Kristoffer, dp 1766. Bosted Skiakereie 1762 og Dælieie 1766.

2. Bruk I av Bondli samt Dårud

Som nevnt ovenfor ble Veia Eriksdatter fra bruk II på Bondli gift med Amund på bruk I. Sønnen Kristoffer Amundsen, f. ca. 1632, ble gift med Marit Bottolfsdatter fra Gjuve. I tillegg til sønnene Amund og Bottolf og datteren Veia har de sønnen Egidius Kristoffersen, f. ca. 1669. Han ble etterhvert bruker på Dårud. men med Egidius Kristoffersen på bruk II av Bondli kan dette skape problemer.

Først ble Egidius Kristoffersen fra bruk I på Bondli gift i 1712 med Marte Torstensdatter, født ca. 1685 og død allerede i 1713. Ingen

«Se rettelsener til dette kapitlet i 1996-3, side 180»

barn er kjent fra dette ekteskapet. Siden Egidius da var bosatt på Bondli, er det lett å blande sammen her -særlig hvis man ikke har registrert dødsfallet til Marte Torstensdatter.

Egidius Kristoffersen ble så gift 2. gang 1718 med Mari Andersdatter Midtbøen, f. ca. 1699 og død 1773. Ekteparet bruker Dårud fra inngåelsen av ekteskapet.

Barn:

1. Navn ukjent, død 30, oktober 1718, 1 dag gammel
2. Marit, dp 1719, g. 1744 m. Engebret Nilsen. Barn: Gunild, dp 1746 og Nils, dp 1747. Marit døde allerede i 1747 og Engebret g. 2 1748 m. Anne Jonsdatter
3. Kristoffer, dp 1722, neste bruker av Dårud, g. 1750 m. Ingeborg Eriksdatter. Barn: Mari (1751) og Egidius (1753). Sistnevnte Egidius Kristoffersen er neste bruker igjen og den som her bringer Egidius-navnet inn i neste århundre.
4. Kari, dp 1725, g. 1746 m. soldat Hans Sjursen. Barn: Ingeborg, dp 1747, Marit, dp 1749, Sjur, dp 1753 og Egidius. dp 1758. Bosatt Munkelien 1747, Tomleeie 1749-53, Dårud 1758. Kari Egidiusdatter Dårudeie døde 1772.
5. Mari, dp 1728, g. 1753 m. soldat Hans Eriksen. Barn: Hans, dp 1753, Marit, dp 1756, Mari, dp 1759, Ingeborg, dp 1763 og Berit, dp 1767. Bosted Dælieie 1753-63, Bårli 1767.
6. Anders, dp 1731, g. 1755 m. Gubjør Larsdatter. Anders Egidiussen oppføres i reserverullen for Ytre Valderske kompani 23.6. 1761 som husmann under Tomle, er 60 tommer høy og "uanseelig". Barn ikke registrert i Land.

3. Kolbjørnshus

En Egidius Olsen ble bruker av Kolbjørnshus i Østsinni i 1725. Ut fra et salg av eiendom i Vinjar på Nordsinni, vet vi at han var sønn av Ole Knutsen Vinjar. Ifølge et skifte i 1729 var det skifte etter mora til Egidius i 1712 - da skifteprotkollen ikke er bevart - og hun het Maren Egidiusdatter. Dermed vet vi at Egidius Olsen har navnet sitt fra en ellers uidentifisert morfar.

Egidius døde på Kolbjørnshus i 1737 med skifte samme år. Han var gift med Mari ("Marte" i bygdeboka) Kristoffersdatter Tingvold, og hun hadde i 1737 et barn Kristoffer Hansen fra et tidligere ekteskap.

Barn:

1. Maren (Mari), f. ca. 1715-16, g. 1747 m. enkemann Ole Olsen. Barn: Johannes, dp 1748 og Mari, dp 1758. Bosatt Tingvoll 1748, Bergseie 1758 og Store Odnes ved ekstraskatten 1766. Mari død Tingvolleie i 1788.
2. Johannes, dp 1718, g. 1742 m. Berte Gudmundsdatter: Mari, dp Råumseie 1744. Bruker Vien.
3. Ole (tvilling), dp 1720, g. 1745 m. Johanne Olsdatter, bruker av Mustad, Vardal. Barn f. Kolbjørnshus: Ole (1746), Egidius og Mari (tvilling) (dp 1749, d. 1749), Hovel (1751) og Kristoffer (1754). Ole og Hovel overtok hver sin halvdel av Mustad i 1771.
4. Gulbrand (tvilling), dp 1720, d. 1725
5. Hovel (tvilling), dp 1725, levde 1737
6. Helge (Helga) (tvilling), dp 1725, g. 1752 m. Hans Gulbrandsen. Helga d. Kolbjørnshus 1752.

Familien var bosatt Granngard 1718-20, Tingvold 1725 og Kolbjørnshus 1725-37. Det som har skapt problemer her, er at Maren eller Mari Egidiusdatter er sikker datter ut fra skiftet i 1737. Hun er imidlertid ikke registrert døpt i Land. Den som arbeider grundig med kirkebøkene for Land, som Aase-Berit Ouren har gjort, vil finne 3 viede og 3 døde Mari Egidiusdøtre i Land, men ikke 3 døpte. Løsningen ligger altså ikke i at ei "Marit" er blitt til "Mari", men at det enten er mangelfull kirkebokføring eller at eldstebarnet ikke ble døpt i Land.

På Kolbjørnshus bodde også en Egidius Mikkelsen som døde i 1746, 2 år gammel.

4. Pigstad

På Pigstad i Østsinni har vi ei Marit Egidiusdatter, f. ca. 1652, gift

med Tor Lauritsen Pigstad i hans annet ekteskap. De hadde blant annet sønnen Egidius Torsen, som ble gift i 1727 med Gjertrud Mikkelzdatter.

Barn:

1. Peder, dp 1727, levde 1750
2. Tor, dp 1739, levde 1750

Det virker ulogisk med 12 år mellom to barn, men flere har vi ikke registrert døpt i Land. Videre har vi et skifte etter en barnløs fullbror av Egidius Torsen - Hans Torsen Karlstad under Tingvold - den 9. oktober 1750. Da er Egidius død, men han har etterlatt seg nettopp sønnene Peder og Tor - og ingen flere barn. Egidius Torsen er husmann på Røenseie ved en sak i 1730, og da Egidius ble stevnet i 1732 for skjødesløs behandling av en tømmerflåte i 1726, kalles han delvis Egidius Mikkelstuen.

I en parentes bemerket nevner vi at ved nevnte skifteoppregning på Karlstad mangler to av halvsøstrene i den innledende oppregningen - og dermed på skiftekortet på Statsarkivet og avskriftene av dette. Under utlodningen kalles begge for "Marte" Torsdatter. Men vi ser at "Mari" Torsdatter trenger formynder, og ikke "Marit" Torsdatter, så den ene heter altså "Mari" og er enten ugift eller enke, mens den egentlige "Marit" er gift.

5. Råum

Vi har tidligere vært innom Råum-slekta på 1600-tallet og også henvist til Fredrik Dyhrens artikkel i 1/1985. I tillegg har vi bygdeboka. Torkild Råum hadde blant annet sønnen Egidius Torkildsen, skifte 1665, med blant annet sønnen Torkild Egediusen, f. ca. 1646. Sistnevnte hadde blant annet sønnen Egidius Torkildsen, f. ca. 1686, men han døde i 1711. Sønnen Peder Torkildsen overtok Råum, og han hadde i ekteskap med Gunborg Pedersdatter sønnene Peder, dp 1717, og Egidius, dp 1719, begge ble boende på Råum. Sistnevnte Egidius Pedersen, som hengte seg i 1771, ble gift med Marte Engebretsdatter og hadde barna: Peder (1754), Berte (1757), Ole (1760), Kari (1765) og Mari (1768). Vi har ikke registrert at Råum-slekta har skapt pro-

blemer så langt Egidius-navnet angår.

6. Egidius Madsen (Egidiusstuen under Garder?)

Egidius Madsen betaler leiermålsbot 6. mars 1709 for å ha besøvet Anne Olsdatter. Han lover å ekte henne innen neste ting, og de gifter seg da omsider i 1710. Egidius er født ca. 1680 og døde på Gardereie i 1746.

Barn:

1. Anne, dp 1708, g. 1747 m. Erik Tørrisen: Ingeborg, dp 1748, Gardereie (farens plass?). Vi har ei Anne Egidiusdatter som døde på Haug i 1795, men hun er etter aldersoppgaven født ca. 1715, og oppgitt høy alder er oftest for høy enn for lav.

2. Kari, dp 1711, sannsynligvis Kari Egidiusdatter bosatt på Nordre Hov ved ekstraskatten 1766

Paret er bosatt på Nedre Skiaker i 1708, Røberg i 1711 og Gardereie i 1746. Under Garder i Østsinni eksisterte fra 1700-tallet en husmannsplass ved navn Egidiusstuen. Denne skiftet imidlertid navn til Jettestuen og er utskilt som 121/64. Den eneste Egidius vi har registrert på en plass under Garder, er denne Egidius Madsen. Vi skulle tro at han var årsaken til navnet Egidiusstuen. Men et drap i "husværet Egidiusstuen" i 1740 viser at da bodde ekteparet Peder Pedersen og Kirsti Halvorsdatter her. De ble viet i 1726, og første barnet født på Gardereie kom i 1738. I 1741 var de flyttet videre. Etter dette må vi holde det åpent om det var Egidius Madsen som var navngiver.

7. Ole Egidiusen

Vi har en Ole Egidiusen som var soldat da han giftet seg i 1735 med Berte Larsdatter, bosatt på Nedre Skiaker ved vielsen. Denne Ole registrerer vi ikke døpt i Land, men det kan gjerne ha skjedd før kirkeboka tar til i 1708. Barn: Anders, dp 1735, Lars, dp 1736 og Kirsti, dp 1738. Bosted Øvre Skiaker 1735, Skiakereie 1736-38. Etter dette har jeg ingen sikre opplysninger om familien.

8. Diverse fra 1700-tallet

Vi har møtt to samtidige ved navn Egidius Kristoffersen fra to forskjellige Bondli-bruk. På 1700-tallet har vi også en Egidius Kristoffersen som ble døpt i 1737. Dette får ikke slektsmessige konsekvenser, idet Egidius døde allerede i 1737 - på Kolbjørnshus. Han var sønn av Kristoffer Hansen og Marit Pålsdatter. De fikk ellers: Mari (1739), Nils (1742), barn uten navn i kirkeboka (1743) og tvillingene Kristoffer og Pål (1751). Siden ingen av guttetvillingene i 1751 fikk navnet Egidius, skulle man tro at barnet i 1743 var en gutt Egidius. Men konfirmerte, viede og døde synes å avkrefte dette. Eneste muligheten er at gutten eventuelt ble begravet uten oppgitt navn, slik tilfellet var for ganske mange.

I 1762 fikk Nils Olsen og Anne Egidiusdatter barnet Egidius. De var da bosatt på Sæter i Torpa. Disse får ingen flere barn i Land, er ikke gift her, og Egidius Nilsen registrerer vi heller ikke mer om i Land. Antagelig var da dette et ektepar som flyttet inn og ut, kanskje fra naboområdet Biri.

Jens Egidiussen giftet seg i Kinn i Torpa i 1722 med Ingeborg Nilsdatter, men han sies uttrykkelig å være fra Austdal i Biri.

Ved ekstraskattemanntallet 1766 registrerer vi ei Tore Egidiusdatter under Skindelien. Henne har vi ikke påtruffet i kirkebøkene.

Hvis noen lurer på hvor man finner ekstraskattemanntallet for Land fra 1766, siden det er gjeldende lære at dette ikke skal være bevart for fogderiet, så finnes en kopi av originalen, samt avskrift, ved Lands Museum. Dessverre er det ikke påført hvor kilden er funnet, og kopien gjelder bare Land. Sjøl har jeg funnet ekstraskattemanntallet for Land fra 1769 i eske nr. 16 under journalvedlegg for Hadeland, Land og Valdres fogderi. Dette er datert 2. januar 1769 med presten Dorphs håndskrift, men er ikke ført av ham. 1769-manntallet er ikke så innholdsrikt som det fra 1766 - mangler bl.a. plassfolket.

9. Ytterligere Egidius-er i Land på 1600-tallet

Egidius-er på 1600-tallet er presentert i del 2. Vi har en "Igidius Halmrast" i sakefallsregnskapet for Land 1628-29. Han var tjenestedreng på Halmrast og måtte betale bot for ikke å ha villet innbetale skatt. Men dette antar vi da er Egidius Tordsen Halmrast, som senere havnet på Bjørge i Gran. Vi ser her et eksempel på skrivemåten med "I" først, slik vi finner det i Egidius Gjevles segl. Etter manntallet 12.-13. oktober 1664 var Egidius Tordsen 94 år og i manntallet av 10. september 1665 var han 85 år. Høy alder ble som kjent ofte svært høy alder. Ut fra dette var han uansett en gammel "dreng" i 1628-29, men uttrykksmåten var her relatert til skatteklassen "tjenestedrenger" og ingen indikasjon på alder.

Vi har en Egidius Ulshus som gifter seg med enka etter Harald Olsen Ulshus og bruker garden ca. 1642-45. Han har jeg ikke kunnet plassere.

En ikke tidligere presentert Egidius på 1600-tallet er også Egidius Knutsen som vi finner i 1666-manntallet som soldat på Bjørnerud og født ca. 1629. Denne Egidius er i 1664-manntallet ført under "sønner" på garden. Han kan umulig være sønn av den ca. 14 år eldre brukeren Syver Torkildsen, men må være sønn av husmannen Knut Augustinussen på 60 år. Dermed har vi et nytt eksempel på bevisst bruk av latiniseringer.

Knut Augustinussen var husmann under Grette i 1666 og betegnes som "vanfør". Han har vi berørt i Damøy-artikkelen, del 4, idet han var bror av Damøy Augustinusdatter Brone/Vålhovd, Gunhild Augustinusdatter Skiaker og Gjertrud Augustinusdatter Sand (skifte Skiaker i 1664). Som nevnt der har jeg et uløst Augustinus-problem. Men siden vi kan knytte navnet nært til både Damøy- og Egidius-navnet, må det også her foreligge en avstamning fra Lodin-slekta. Sønnen Egidius Knutsen var som vi så soldat, og kaptein Wilhelm Coucherons kompanirulle fra 1662 viser at han representerte legda til Nerby og

Råum. Legdrepresentasjon kan indikere hvor du har vokst opp, og Råum har vi sett var en interessant gard i Egidius-sammenheng.

HIERONIMUS

I forbindelse med drøftingen av Egidius Lodinsen og hans nærmeste etterslekt, pekte vi på en del latiniserte navn som dukket opp i Land. Vi har vært innom Torgidius og såvidt Augustinus. Også navnet Hieronimus - som på 1700-tallet ble til Jermus - må berøres.

Den eldste Hieronimus i Land-kildene er Hieronimus Hasval. Han har satt sitt segl under hyllingsbrevet av 1610. Seglet inneholder et anker som hovedmotiv og er helt likt seglet til Ellef T. Løken fra 1648 - som er avtegnet utenpå 1/1988. Ellef var sønn av Tore Løken, og i Egidius-drøftingen har vi ut fra odelsgodsstudier trukket den konklusjon (s. 105) at det må foreligge en nær slektsforbindelse mellom Gjevle og Løken-slekta.

Seglet til Hieronimus Hasval viser initialene "G" (for Gieronimus) samt en sannsynlig «I». Det siste kan stå for mange navn på I=J, f.eks. også Igidius.

Hieronimus Hasval eier en eiendom som odelsgods, nemlig 8 skinn i "Nordeng øde" ifølge odelsjordeboka 1624. Samtidig finnes en part på 4 skinn i samme "Nordeng øde", og dette er den eneste eiendommen som Johannes Garder føres med som odelsgods (også i odelsjordeboka 1642). Sønnen Håver Garder er i odelsjordeboka 1642 oppført med 1/2 hud i Torgunsbøen og 2 skinn i Brenden under Presterud. I 1644 eier imidlertid "Håver Garder og hans medarvinger" 1/2 hud i Torgunsbøen og 2 skinn i Brenden i tillegg til de 4 skinnene i Nordeng. Nordeng finner vi bebodd og navngitt i kirkebøkene på 1700-tallet, og den ligger under Hasval.

På tinget 4. oktober 1654 vitner Jon (Halvorsen) Hasval om avgangne Hieronimus som sin stefar. Jon Halvorsen eide de 8 skinnene i Nordeng ifølge odelsjordeboka 1642, så dette var altså ikke Hieronimus'

arvegods. Forrige registrerte bruker på Hasval er bondelensmannen Håvard, nevnt 1599-1602, men vi kan ha hatt en Halvor rett før eller etter dette. Brukeren på Hasval i 1557/58 het forøvrig Jon, så det er sjølsagt fristende med en Halvor Jonsen som far til Jon Halvorsen Hasval.

En tidlig Hieronimus er også Hieronimus Lauritsen Gjuve fra Røen f. ca. 1632. Han er blant barna til ei Dorte, som det ble skiftet etter på Røen i 1659. Hun var da gift med Jon Røen, men barna var etter et tidligere ekteskap med en Laurits. Søsknene til Hieronimus het Torkild, Ole og Gjøa. Boet eide 2 1/2 og 1/3 skinn i Røen og 2 1/2 skinn i Telemarken. Hieronimus Gjuve står oppført med parten i Telemarken i odelsjordeboka 1661.

I bygdeboka er store deler av den eldste gardshistorien for Røen blandet sammen med Råum. Forfatteren av bind V av Boka om Land avslører stadig vekk mangel på minimumskompetanse når det gjelder å skrive gardshistorie ut fra primærkilder. Sto virkelig C.S. Schilbred bak utskrivningen av dette bindet?

Røen var i 1660-åra skyldsatt for tilsammen 6 1/2 skinn. Ovenfor nevnte Torkild Lauritsen Røen samt Torkild Olsen Vilberg og Erik Endresen Nes eide 2 1/6 skinn hver. Vi så ovenfor at det også var en part i Telemarken i Røen-skiftet, og Knut Nes eide en part på 2 skinn i Telemarken ifølge odelsjordeboka 1642. Parten i Røen kom nok derfor til Erik Endresen gjennom kona Anne Knutsdatter. Men eiendommene Røen og Telemarken løser ikke Hieronimus-opphavet for meg.

GARDER-MATERIALE

Vi har tidligere vist at det må foreligge et eller annet slektskap mellom Garder- og Landåsen-slekta (uavhengig av tradisjonen). Men Nordeng-eiendommen gir oss ikke annet enn 1/3 i en ødegård der en ellers ukjent Halvor eller kona (fra Hasval?) har eid 2/3. Dette er vel kildegrunnlaget for at Johannes Garder er sagt å være gift med ei datter fra Hasval, men noe endelig bevis for dette har vi ikke.

Når det gjelder segl i Garder-slekta, har vi bevart seglet til Håver Johannesen Garder. Dette er samme variant av pentagrammotivet som Svend Alfsen Odnnes har (Svend berørt i del 6). Vi har en karakteristisk tverrstrekk over den ene spissen i pentagrammet i begge segl - uten at det er snakk om bruk av samme seglstamp.

Bruk av pentagramsegl er i seg sjøl mer sjeldent i Land. Jeg har ellers bare registrert Gudmund O. Hov i eldre tid med pentagramsegl (1624). Gudmund eide ifølge odelsjordeboka 1615 3 skinn i Kvisgård i Biri, 1 fjerding i Røyken og 9 lispund i Blekkerud, de to siste på Hadeland. Kvisgård-og Røyken-partene er like store i odelsjordeboka 1624, mens Blekkerud-eiendommen er nå 1/2 skippund (10 lispund). I 1642 eide Gudmund 3 eiendommer - nevnte Blekkerud på 1/2 skippund, Åmot på 3 skinn og "Ruden" på 2 skinn, de to siste også (feilaktig?) oppgitt å ligge på Hadeland ("ibidem" i jordeboka).

E.A. Thomle antok at Svend Alfsen var fra Hadeland, og i bygdeboka finner vi at han var "Visstnok opprinnelig fra Jevnaker". Men jeg har en mistanke om at kildegrunnlaget bare er at han bl.a. eide to Hadelands-eiendommer f.o.m. 1624. Svend dukker opp på Løken (1624), før han gifter seg til Store Odnnes, og han behøver slett ikke være fra Hadeland. Svend eide jo også to Land-eiendommer, og han kan f.eks. være sønn av den Alf Hov i Land som vi finner i sakefallsregnskapet av 1599/1600. Alf er et relativt vanlig navn i Søndre Land (Alf Nes 1557/58, Alf Grette 1560/61 og Alf Øystad 1577).

Ytterligere en kilde som bør nevnes angående Garder-slekta, er å finne i tingboka for 1670. Da lot Christen Gundersen Torgunsbøen i Torpa tinglyse et "løysebrev" fra sin "frende" Håver Johannesen Garder på halvparten i Torgunsbøen, datert Garder 5. april 1669. I manntallet 1666 finner vi Christen Gundersen som bruker av Sæter i Torpa, oppgitt 54 år og med en sønn Torger Christensen. Christen Gundersen er dermed nokså sikkert sønn av Gunder Torgunsbøen, som registreres som bruker 1638-43. Det var allerede da 2 brukere på Torgunsbøen.

I en sak om ei eng skulle tilhøre Nordre Ålset i Biri den 4. juli 1681, vitner en Kristen Sæter i Land at han inntil for 36 år siden hadde bodd på Nordre Ålset. Men dette er helst Kristen Nilsen Sæter, gift med Anne Christensdatter, som solgte Sæter 28. februar 1703 og var død ved gjeldssak 3. juli samme år.

Den halve huden i Torgunsbøen som vi så ble ført under Håver Garder i odelsjordeboka 1642, føres i 1644 i eie av "Håver Garder og medarvinger". Denne eiendommen ble eid av Peder og Torgrim Finden i 1624, med 3 skinn hver. Forøvrig eide de også hver 1 1/2 skinn i Skikkelstad i Vardal. Brødrene Peder og Torgrim Knutssønner bygslet 1 hud i Finden 1613/14, og deres far må vel være den Knut Finden som er nevnt to steder i lensregnskapene for 1599/1600.

Vi har også en Knut Garder som var besegler både ved hyllingen i 1591 og av et dokument i stattholderarkivet av 5. oktober 1594. Initialene viser KA. Vi vet ikke sikkert om dette gjelder Garder i Østsinni eller i Torpa, men helst var denne Knut bruker på Garder i Østsinni. Peder Helgesen Goplen i Torpa vitner nemlig 13. oktober 1653 at han kunne minnes 60 år tilbake da hans far Helge Torsen "leide" Garder i Torpa. Denne Helge Garder er forøvrig nevnt som lagrettemann i et dokument av 23. mai 1610 som er referert i E.A. Thomles bok. Slike tidsangivelser på 60 år kan fort være noe overdrevet. På den annen side kan Helge godt ha brukt Garder før sønnen kan bevitne bruksforholdene, slik at vi uansett havner tilbake i Knut Garders brukertid. Garder i Østsinni er en sentral gard der det ikke er overraskende å finne en kongehyllingsmann, så samlet holder vi det for mest sannsynlig at Knut A. Garder befant seg i Østsinni. At videre Johannes Garder var gift med ei enke etter Knut ved navn Ingeborg, er sjølsagt en mulighet, men her trengs andre kilder til eventuell bekref- telse.

"Håver Garder og medarvinger" het det altså etter Johannes Garders død. Den ene medarvingen var Håvers bror Jon Johannesen Rud, jfr. formynderskap ved skifte Garder 12. juni 1693. Videre var det sannsynligvis ei søster som var gift med Amund Taraldsen Lien. Han er

oppført med 1 1/2 skinn odelsgoods i Torgunsbøen, bl.a. i odelsjordeboka 1661, som må være av Garder-godset.

Garder-familien var på en eller annen måte av odelslekta til Torgunsbøen, men "frenden" Christen Gundersen hadde altså rett til å innløse halvparten. Jeg har i Damøy-delen antydnet Damøy Gundersdatter Skarkerud i Vardal som en mulig søster til Christen Gundersen. Forøvrig var en part på 4 skinn i Torgunsbøen "øde" samtidig i Råum-slektas eie på 1600-tallet, men det var altså 2 Torgunsbøen-bruk.

Johannes Garder drev Hogne i Torpa, som fremdeles ikke var gjenryddet, som underbruk ifølge jordeboka 1616/17. Hogne var av det gamle bispegodset på Hamar. Men så sent som den 14. februar 1483 ble hele Hogne i Kinn sogn på Torpa solgt fra Asle Endresen til Jørund Otyrmsson. Skjøtet ble satt opp på Alm i Vardal, og jeg har omtalt Otyrm-slekta nærmere i Landingen 1993. Hogner må ha kommet under bispestolen ikke lenge før reformasjonen, hvis den da ikke har inngått i et makeskifte etterpå. Det er nok mindre trolig at denne kilden er relevant i vår sammenheng. Men underbruksforhold har en tendens til å vare lenge, ofte i århundrer, når det gjelder sentrale ødegårder. Det er derfor en svak mulighet for at eierforholdet til Hogne i 1483 har betydning i Garder-slekta -men neppe for vår Lodin-slekt.

Avslutning

Denne artikkeldelen ble en blanding av supplement fra 1700-tallet og presentasjon av mer materiale til bruk i slektsdrøftingene i eldre tid. I neste og avsluttende del av Lodin-serien skal vi gå tilbake til problemer omkring opphavet til slekta. Her blir det kanskje (også) mer spørsmål enn svar. Men vi skal blant annet publisere to middelalderkilder som vi ikke har sett offentliggjort tidligere. De ble ihvertfall godtatt som reelle middelalderkilder da de ble framlagt for retten i sin tid.

Ås kirke i Vestre Toten

Dagens kirke ble innviet 9. mars 1921. Da hadde bygda vært uten kirke i nær 6 år siden den gamle kirken brant i 1915.

Første kirke

Kirkestedet Aas er svært gammelt. Vår nåværende kirke er den fjerde i rekken på samme sted.

Den første kirken stammer muligens fra før 1330. Trolig var det en stavkirke. Gamle skrifter omtaler den som «Aas Michaels kirkia.»

Sognet nevnes i en rekke middelalderlige diplomer tidligst i 1337. Det finnes få sikre kilder om kirken fra den tidligste tiden, men flere sagn og historier.

På en treplate festet på baksiden av altertavlen er det malt et gammelt notat om kirken som forteller at den på 1600 tallet ble stående øde og ubrukt i 60 år inntil 1665.

«Uden Sachraments Brug og Guds ord 3 snes Aar dene MikelsKjerke Ledig stod Til Aar 1665 Da Prediken først blev Holden I Den, En Ny straxt Bygge Guds Børen ei glemte.»

«Bangkirken»

Nedgans- og forfallstidene tidlig på 1600-tallet hadde ført til at den gamle kirken var så dårlig og forfallen at den ble revet, og en ny

kirke ble bygget omkring 1670. Denne omtales gjerne som «Bangkirken» etter daværende sokneprest Knut Sevaldsen Bang som besørget byggingen. Bang var en mangfoldig mann. Han utga egen salmebok «Psalmebog for Guds Børn på Toten», var både treskjærer og maler og bidro til utsmykningen av kirken. Både altertavla og prekestolen er formet av Bangs hender.

Tidlig på 1700-tallet ble kirken påbygget med to vinger. Men mot slutten av 1700 tallet forfalt kirken og det kunne ikke lenger holdes gudstjeneste der. Av den grunn ble «Bangkirken» revet på slutten av 1780-årene, vel 100 år etter at den var bygget.

Tømmerkorskirka

9. september 1789 ble den tredje kirke på Aas innviet. Det var en korskirke i tømmer. Deler av inventaret ble flyttet over fra «Bangkirken», blant annet altertavla og prekestolen. I 1860-årene ble kirken grundig restaurert.

Brannen

15. juli 1915 slo lynet ned i det høye tårnet på kirken, og det begynte å brenne. En greide ikke å slukke brannen i tårnet med det utstyr som den gang fantes. Dermed brant kirka i løpet av noen timer ned til grunnen, bare to svarte piper stod igjen. Det viktigste av kirkas inventar ble reddet ut. Både altertavla, prekestolen, døpefonten, lysestakene, altersølvvet og de store maleriene ble reddet ut. Alterbordet, kirkeklokkene, orgelet og noen takmalerier gikk derimot tapt i brannen.

Gjestgivervirksomhet på Granavollen

Den 7. sept. 1717 gikk det et brev fra Gregers Pedersen på Granavollen til «Stormektigste Monarch» som den gang var Fredrik 4. I Sverige var Karl 12. samtidig konge, han som kriget både mot Polen og Russland til han ble slått ved Poltava. Tordenskiold hører også hjemme i denne tiden. På samme tid begynner Ludvig Holberg å bli en kjent mann. Brevet forteller atskillig fra en tid som i dag på så mange måter står oss fjern. Og slik var det Gregers skrev:

«Stormektigste Monarch allernaadigst arfve konge og herre. Min fader har omtrent for en 60 aars tid siden paa sin egen bekostning opbygged den plads Grannevolden liggende i Korszveyen paa Hestevangen eller almindings pladszen for Grans kircke paa Hadeland og der med øfrighedens bevilling haft sin nering af øltappery og anden smaa handling, effter hans død, som min fader hafde tiendt Deres May't for under officeer til hest, og vered med i Gyldenlewes krig, blef hand siden af øfrigheden tilladt at nehre sig paa lige maade som gæstgifver, ded saklig hr. Just Høgs bevilling af 26de martii udviiszer, atter er hand wirckelig blefven anordned som gastgivver den 27. aug. 1687 af da werende weymester Anders Bøyzen og som i hans alderdom huscene førfaldt, og hand ey kunde forsiune og befordre de reyzende, har jeg med stor bekostning sat nye fuldkommene bygninger paa steden til dend reysendes nøtte, forsørget mine gamle forældre til døde dag, og vedligeholdt gæstgiefveriedt; wiidere til beviis saa vel at herwerid gastgiefversted i mands minde som og om ded øfrige min

forhold, lader ieg allerunderdanigst følge en erhverfvede tingsvidne hvor af allernaadigst kand fornemmes at jeg i fiendens tid giord hvad jeg har kunded til Deres Mayt's og fæderne lantedts thienste.

Allernaadigste Konge, som da disse huuszer staar paa en grund, hvor ingen er til fornemselze, mine forfædre først oprettedt gastgiveried, jeg nu sadt min welferd paa de nye opbygde huuszer, saa paa ded om jeg skulde bortdø, at icke endten presten, almuen eller andre skulde ved nogen slags optenkelig middel were goed for at fravende min enke eller børn deres rett og drifve dem til eget fordel, understaar ieg mig allerunderdanigst for Deres Kongl. Mayt's høye naades trone allerunderdaningst at nedlegge denne min allerunderdanigste suppliqve og bede at deres Kongl. May't af særh Kongl. naade og mildhed allernaadigst ville considerere ovenstaaende min allerunderdanigste sandferdig forestilling, og derfor allernaadigst tillade at jeg i min liffves tid saa vel som min enche og arfvinger efter min død, motte blifve ved gastgiferied paa dette sted og nyde saavel pladsen ligesom mine forfædre haft som og betiene os af de friheder Deres Mayt. allernaadigste forordninger tillader alle gastgiefvere i landet; derom ieg allerunderdanigst tilbeder mig allernaadigste resolution, og med lif og blod efter allerunderdanigste pligt forbundne lefver.

Granewolden paa Hadeland dend 7de sept. 1717.

Deres Kongl. Mayt's allernaadigste arfveherres allerunderdanigste troe indfødte arfeundersaatt *Gregers Pedersen Grannevolden.*»

Det var den samme Gregers som våren før var fører for den bondeflokken på 60 mann som sloss mot en 10 ganger så stor styrke av trenede svenske krigere på Harestuskogen. Dette henleder han kongens opmerksomhed på i søknaden. Som belønning fikk han bevilling som privilegert gjestgiver for seg selv og sine etterkommere. Bautaen over Gregers ble reist 100 år etter på kirkevangen.

Far til Gregers, Per Granavollen, er en av de få hadelendinger som en vet var med i Gyldenløve-feiden. Han deltok som underoffiser til hest. Belønningen han fikk, var bevilling til å drive gjestgiveri på Granavollen.

Gregers nevner i sin søknad at hans bestefar for om lag 60 år siden bygde opp stedet og drev som gjestgiver. Etter det skulle det bli nær 300 år sammenhengende gjestgivervirksomhet på Granavollen. Det er neppe mange gjestgiverier som kan se tilbake på en slik historie.

De «allerunderdanigste troe pligtskyldigste tienere» på «Aggershuus slott» gir så i et brev av 2. novbr. samme år søknaden fra Gregers sin beste anbefaling. Her heter det at de «ikke andet haver fornummet end at supplikanten Gregers Pedersen altid haver holdet et forsvarlig giæstgiverie.» Etter uttalelsen «fra vores committerede udi slotsloven i bemeldte Norge» heter det i den kgl. bevilling «hand da udi hans livstid samt hans hustru og arvinger efter hans død, samme gjestgiveri ligesom hand det hidindtil og hans forfædre før hannem nydt og haft haver, maa nyde og forstaa desligeste sig af de friheder, som de om gjestgiverie allernaadigst udgagne forordninger bevilger, betienne; Hvoretter enhver vedkommende sig allerunderdanigst kand vide at rette, ei giørendes hannem herudi hinder eller forfang i nogen maade »

Vi har af Thv. Ersaatte fått låne fotostatkopier og avskrifter av dokumentene som var skrevet med nydelig håndskrift slik bare de gamle hadde tid til. Slekten Ersaatte som i dag er eiere av gjestgiveriet på Granavollen er gjennom en sidegren etterkommere av Gregers Pedersen.

I tilknytning til dette kan Thv. Ersaatte fortelle at det gikk ut med sønnen til Gregers og gjestgiveriet ble solgt til en valdres som het Nils Olsen. Denne la om vannledningen, men det ble en så kostbar affære at han gikk konkurs på det. Panthaverne, tre rike bønder i nærheten, syntes stedet var forfallent og ville ikke ha det. Så kom Syver Ersaatte fra Nordsinni og kjøpte stedet i 1893. Han fikk kongelig bevilling til å drive landhandel som det den gang var bare en til av på Hadeland, nemlig på Ballangrud i Lunner. Far til Thv. Ersaatte kjøpte til Helgum som da var sjefsgard for forsvaret.

Direkte ættlinger av Gregers Pedersen Granavollen fins ikke. Fra broren hans Nils Skotterud nedstammer bl.a. Woxen-familien i Aker. Søster til Gregers er bestemor til Thv. Ersaatte

bestefar, Syver Ersaatte, og det skulle da si det samme som at nåværende eier av Granvollen Gjestgiveri, Haakon Ersaatte har Gregers søster som tipptippoldemor. Så tradisjonen lever videre på Granavollen.

Gregerstua har vært brukt som tingstue, og Thv. Ersaatte antar at det er far til Gregers, Per Gregersen Granavollen som har reist den. Den skulle da være om lag 400 år gammel, mener Ersaatte. Gregerstua står uforandret og er i bruk fremdeles. Gjestgivergården som nettopp er restaurert i sin gamle skikkelse, er satt opp av Gregers, som ble en rik mann etter feiden på Harestuskogen.

Hvor langt tilbake det har vært drevet gjestgiveri på Granavollen kan det ikke dokumenteres noe om, men en vet at Granavollen har vært et samlingssted helt tilbake til Søsterkirkene ble bygd og også før den tid. Så det er sannsynlig at det har vært drevet en form for gjestgivervirksomhet også før de 60 år tilbake som Gregers nevner i sin søknad.

Denne artikkelen ble trykt første gang i Samhold for desember 1952 og var usignert. Men det kom en kommentar til artikkelen i samme avis for 2. januar 1953 og skrevet av Nils Lundberg:

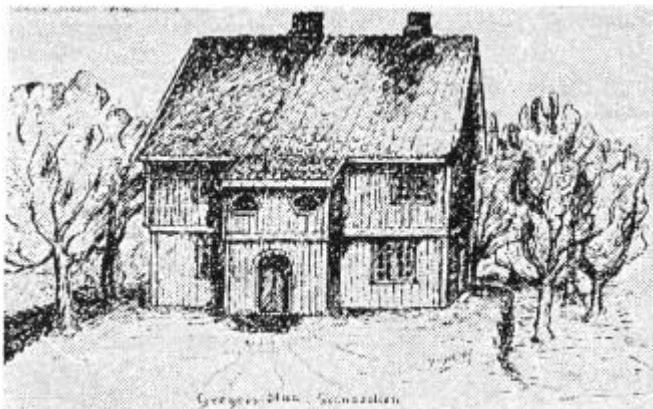
Med stor interesse leste jeg artikkelen om Gregers Granavolden og som alle andre kritikksyke mennesker heftet jeg meg særlig ved trykkfeilene t.d. at det står at bautaen over Gregers ble reist 100 år etter, mens det selvsagt skal være 200. Bautaen ble nemlig reist i 1917 200 år etter slaget på Harestuskogen. Videre er faren som bygget «Gregerstua» 60 år før Gregers søkte kongen om brennevinsrett, lenger ut i artikkelen blitt til bestefar. Ja, det var han selvfølgelig. Men de bygget nok ikke samme bygningen samtidig. Og så er det dette med Gregers etterkommere. Der burde det iallefall ha stått et spørsmålstegn.

Gregers Granavollen hadde riktignok bare en eneste sønn, Peder Gregersen. Men han giftet seg da med Karen Christiansdatter og fikk 2 døtre med henne. Den eldste hette Randi

Marie. Hun var født i 1728 og gift med major Hals i Gran. Den andre dattera hette Ingeborg, og var gift med oberst og sjef for 3. Trondhiemske regiment Fredrik Christian Krabbe.

Dette kan enhver overbevise seg om ved å avlegge et besøk i Statsarkivet i Hamar. Men det kan jo tenkes at disse offisersfruers slekt er utdødd da ingen hittil har meldt seg og gjort krav på den arvelige brennevinsrett i Gregerstua som kong Fredrik 4. ga Gregers Granavolden og hans senere arvinger.

Men jeg tror et spørsmålstegn er på sin plass m.h.t. Gregers Granavoldens etterkommere. Det er nemlig også en historisk offentlig hemmelighet at Gregers sønn, Peder, også hadde et illegitimt barn - nemlig Mari Knudsdr. som måtte bruke dette navnet fordi de Castbergske barnelover ikke trådte i kraft før omkring 200 år senere. Hu Mari var mor hennes Kjersti «Frysihæl» som var gift med Kristen Liddelrig og hadde 15 onger med ham. En av Kjerstis døtre var Mari Laterud som døde på Gran kommunale pleiehjem for henimot 30 år siden. En av hennes døtre er gift med Iver Amerikaner som nå bor ved Ringstad i Gran. Hadelandshelten Gregers Granavolden er altså hennes tippoldefar...

Slik så den historiske Gregerstua lenge ut.

Nordaker i Aurdal en gard med rike kulturminner

Den som kommer over Tonsåsen for første gang og ser utsynet åpne seg nordover mot Nord-Aurdal og nedover mot Bagn i sør, må bli imponert og betatt. Dypt nede i dalen ligger Begnavassdraget, som vider seg ut til den skogomkranste Aurdalsfjorden og Strandefjorden lenger nord, og oppover begge dalsidene ligger velbygde grender. Her på austsida av dalføret omtrent midt mellom Aurdal og Leira ligger den gamle og tradisjonsrike garden Nordaker, en av de aller største og kanskje den beste jord- og skogbrukseiendommen i Nord-Aurdal. Det finnes visstnok eiendommer med større skogvidde, men Nordaker har en stor del av skogen nede i den vide dalboten ved Aurdalsfjorden hvor en formodentlig finner noe av den beste skogen i Valdres. Det er kilometer fra garden og ned til elva, og fra denne strekker eiendommen seg oppover lia og innover fjellet i en sammenhengende strekning opp til vannskillet. Garden har mellom 4000 og 5000 mål produktiv skog, 150 mål dyrket mark og dertil store fjellstrekninger. I sin tid var det hele 10 husmannsplasser der, men de er solgt alle sammen.

Skinnbrev fra 1337

En samler på Gavnø på Sjælland hadde et dokument skrevet på pergament eller skinn fra året 1337 som er gitt til Riksarkivet. Der kunngjør fire menn at Arne Hanssønn erkjente å ha solgt til Ivar Thormodssønn som ombudsmann

for sin hustru Ingileffs barn tre månedsmatsbol i Homosgard i Nordaker, Aurdal og å ha oppebåret betalingen. Dette er den eldste kjente kilde hvor Nordaker er omtalt. Den delen av eiendommen som her ble kalt Homosgard er andre steder kalt Buffinkveåkeren og det heter den ennå. Men allerede den gangen denne handelen ble gjort var nok Nordaker en eldgammel gard. Et så høytidelig oppsatt dokument som dette, fint skrevet på gammelnorsk og forseglet med 4 menn som en slags vitterlighetsvitner, tyder også på et høyt opplyst miljø. Det var nok framstående folk som bodde der på garden.

I senere kilder er gardsnavnet skrevet på mange forskjellige måter, således i 1578 Nordug, 1592 Nordrog og 1595 Nordag. Så langt en kan følge slekten tilbake, har garden vært solgt bare fra far til sønn og det har vekslet med Gunder og Nils hele tiden. For tiden (dvs. da denne artikkelen ble skrevet i 1960) er det en Nils som driver. Vi traff ham på tunet da vi svingte innom for et par uker siden i den hensikt å treffe formannen i skogeierlaget i Nord-Aurdal, for det er nemlig Nils Nordaker. Men så ble det naturlig nok mer stoff om garden enn om skogeierlaget, for denne tradisjonspregede garden påkalte alle evner til å grave og spørre, og Nils Nordaker viste fram og fortalte litt av hvert både fra gammel og ny tid. Bl.a. finnes det på garden:

En praktfull bibel fra 1632 («Christian den IV's bibel»)

Der har det vært slektsopptegetninger langt bakover og en del er bevart, men noe var blitt borte, visstnok i forbindelse med en preparering som ble foretatt i sin tid for å sikre dette klenodium mot ødeleggelse. Denne bibelen og en del andre verdifulle gamle ting ble reddet unna da hovedbygningen på garden brente under krigshandlingene den 29. april 1940 fa dager etter at bygningen var ferdig restaurert. Ei stridsøks av jern, tidfestet til 800-tallet og

funnet i jorda under nydyrking, forteller også noe om det kulturnivå som da rådde på garden. Det er en en-hånds, fint smidd øks.

Smedhåndverket

har holdt seg oppe gjennom tidene, hvilket en uvanlig svær kolvelås fra 1821 gir vitnesbyrd om. Den har fire kolver, som alle åpnes samtidig med den dertil bestemte nøkkel. Det er et presisjonsarbeid utført av en smed som bodde på husmannsplassen Madsestogo og derfor heter Madsestogosmeden. Det var et dynasti av smeder med dette navnet, far etter sønn, og det var karer som kunne smi. Alt verktøyet som ble brukt til denne kunstferdige låsen og til alt det andre som ble smidd, hadde den davårende Madsestogosmeden laget selv. Denne låsen var i hvertfall dirkefri og ikke var det fort gjort å slå den i stykker heller.

Jern fra før Svartedauen?

I gammel tid ble ikke bare verktøyet laget på denne garden, men også jernet. Svære slagghauger nede i moen mot elva forteller om en utstrakt jernutvinning.

Nils Nordakers far har fortalt at man en gang i senere tid, visstnok i forrige århundre, traff på en svær helle av jern nede i skogen, ferdig fra jernblåsteren. Det var et helt hestelass med jern, som ble kjørt opp på garden og brukt i smia, og det var meget seigt og godt smijern. Selvsagt ville det vært storartet hyggelig om det var blitt tatt vare på om bare en del av dette sjeldne funnet, men det tenkte man nok ikke over den gangen.

En stor mengde jern representerte en stor verdi for sin tid. Det var nok ikke så enkelt å lage sitt eget jern, og det krevde mye arbeid. Når en slik verdi ble forlatt i skogen, må en gå ut fra at det skyldtes en katastrofe, slik at folket ble borte eller ute av stand til å ta vare på sakene, og dette måtte ha vært så lenge at det ferdige jernet ble glemt. Mest sannsynlig kan det være Svartedauen i 1349 som var årsaken. Resultatet var i hvertfall at Madsestogosmeden noen hundre år senere fikk godt jern å arbeide med, men så lettvtint var det neppe for ham å gå løs på en slik svær klump.

En annen industribetont virksomhet som har vært drevet på Nordaker er:

Tjærebrenning

Furuskogen nede på moen har gitt materiale til dette. Det var en svær, muret tjæreovn som sto på en husmannsplass, og husmannen drev tjærebrenning på akkord. Ovnene var i drift i forrige brukers tid, men nå er den flyttet til Valdresmuseet, hvor den er oppført igjen i noe forminskert størrelse.

Eget kraftverk

Tidligere tiders jernutvinning og tjærebrenning er avløst av en moderne form for utnytting av naturherligheter, idet garden har eget kraftverk. Vegfarende vil ha lagt merke til et lite, pent bygget og skifertekket hus som står inne i den skarpe svingen som vegvesenet nå holder på å rette ut. Helt tilstøvet fra veggen har det vært, men dette huset til kraftstasjonen ble bygget av Nils Nordakers far i 1916. Den har gått knirkefritt hele tiden, med de samme maskinene, og den leverer 40 kW, så garden har rikelig med strøm. Vannføringen er ikke så stor, men fallhøyden er 100 meter. Nordaker har nå bygget ny dam inne på fjellet slik at magasinet er hevet med 2 meter, og det dekker 200 mål, så nå blir det rikelig magasinplass. Det har vært lite bry med å passe dette kraftverket, som også driver sagbruk nede i skogen.

Nytt og moderne våningshus

er nå reist omtrent på samme sted som den nedbrente bygningen sto. Det ble vanskelig å få gjort det mens det var restriksjoner på bygging, selv om det var krigsskade, for garden har en stor bygning til. - Men nå er det også blitt en langt mer moderne og hensiktsmessig bygning enn om den var blitt reist under eller like etter krigen. Bøndenes Bygningskontor har tegnet den, og den blir smakfullt og vakkert innredet med solid furupanel. Ennå er den ikke helt ferdig.

En annen bygning en legger merke til, er det store stabburet. Det er ikke så gammelt, oppført omkring 1920, men i gammel og vakker stil.

Gardsbruket

er nå vesentlig basert på sauehold. Garden er noe bratt og ikke så hensiktsmessig for bruk av de mest moderne jordbruksmaskiner, men det er anskaffet to traktorer, som selvsagt også brukes i skogen.

Skogbruket

er nå den langt viktigste gren av driften. Det er selvsagt laget driftsplan og moderne driftsmåter er innført. Nordaker har lagt sterkt an på bygging av skogsveger og har opparbeidet i alt 16 km. Slike veger, som går på kryss og tvers gjennom skogen nedover mot elva, og oppover mot fjellet er det også veger. Terrenget nede på den relativt flate elvemoen er tildels nokså steinet og ulendt og ikke å kjøre i med hest, så det ble en stor driftsmessig fordel å få veger. En stor del av skogen består av furu hvorav det finnes mye pene bestand. En storm i 1884 blåste ned mange hundre mål skog og etter det kom ungfurua opp så tett som en åker, men så ble den ikke tynnet tidnok og kvistet seg opp for tidlig. Furubestandene er imidlertid nå gjennomhugget.

Dersom de omtalte reguleringsplanene blir gjennomført skal Aurdalsfjorden heves med 3.75 m. Det vil bety at en stor del av den beste grasmarka vil bli oversvømmet eller forsumplet. Det er sagt at 600 mål vil bli neddemt rundt Aurdalsfjorden, men Nordaker tror at det blir betydelig mer som blir ødelagt eller sterkt skadd ved forsumpling. Dessuten blir de naturlige utslagsplassene ødelagt, idet vannet vil stige over dem.

Kunne oppdemningen reduseres med en meter, ville mye skog bli reddet, sier Nordaker. Årlig erstatning i penger en gang for alle vil ikke kunne gi full kompensasjon for de skader som voldes. Vassdraget har 12 meters fall langs Nordakers eiendom ned til Aurdalsfjorden, hvilket er en meget verdifull fallrettighet. Ved oppdemming med 3.75 m vil fallhøyden og dermed verdien selvsagt

bli sterkt redusert. Det var berammet erstatningsskjønn i sommer, men det ble utsatt.

Denne artikkelen stod på trykk i Samhold for lørdag 29. oktober 1960 og var skrevet av signaturen K og var forsynt med følgende illustrasjoner: Nils Nordaker med kraftstasjonen til høyre og den nye hovedbygningen over. Videre: forminsket fotografisk gjengivelse av det gamle dokumentet fra 1300-tallet hvor Nordaker er omtalt. Eldgammelt og nyere smiearbeid fra Nordaker. Kolvelåsen er fra 1821 og således av en respektabel alder, mens stridsøkse og pilespissen er 1000 år eldre. Det siste bildet viser slank furuskog på moen nede ved Aurdalsfjorden.

For lettere å plassere denne garden inn i den rette sammenhengen skal en her sette opp ei liste over de nærmeste eldre gardene i området ut fra opplysninger i verket Gaardnavne i Kristians Amt. Anden Halvdel (1902):

85. Måno
86. Skavelden
87. Nordaker
88. Anmarkrud
89. Onstad.

Gardsnavnet Nordaker eller Nordåker er sammensatt av ordene nord og åker, lokalt blir navnet gjerne uttalt Nålåkk og ble i 1337 bokstavert i Nordaukrum. Nordaker er en svært gammel gard som synes å ha overlevd Svartedauen i 1349 da så mange norske gardar forsvant (i alle fall for en tid) som egne bebodde plasser.

Til slutt skal vi ta med det som står om garden i «Norske Gaardnavne»;

* Nordakrar, flertall, sammensatt med akr (hankjønn. Partsnavnet Homoszgardr er sammensatt med et visstnok ellers ukjent mansnavn Homodr eller Hamodr. I samme brev som dette nevnes Arnæ Homoszunar (genitiv) som eier av denne part; det er

da visstnok etter denne Arnes far, at gardparten har fått sitt navn. Partsnavnet Bufingordh er sammensatt med bufinar (hankjønn), bosatt finn (lapp).

TURKJØRING

på inn- og utland
utføres med de mest moderne og
komfortable busser
Godstransport - rimelig, sikker og hurtig

Kontakt oss om Deres transportbehov

Tlf. 61 32 87 00

2770 Jaren, Norge

NYE PUBLIKASJONER

Genealogen

- er navnet på det nye medlemsbladet for Norsk slektshistorisk forening og kom med sitt nye nr. i nr. 1 for 1996. Redaktør er Per Reidar Bjørnerud Christiansen. Her finner vi artikler om Norsk slektshistorisk forening 1926-96 og om personhistorisk arkiv og biografiske registre ved Universitetsbiblioteket i Oslo, videre intervju og fotografi av Per Braastad som har vært medlem i Norsk Slekthistorisk forening siden starten. Videre kan en lese om Vestoppland Slekthistorielag og om arkivene ved Toten økomuseum og Deichmanske biblioteks tilbud til slektsforskerne, for å nevne en del av innholdet. Her er også medlemmenes spørsmål og svar.

Det nye medlemsbladet har fått en vakker og god utforming, og innholdet er variert og burde være noe for enhver smak. Nå er det også mulig å få kjøpt kronologisk innholdsregister over bind 1 til 34 av Norsk slektshistorisk tidsskrift, og som kjent er det også gode registre ved avslutningen av hvert bind.

Dessverre er to bilder byttet om i heftet. Det ene er fra dokumentasjonssenteret på Kapp og det andre fra et medlemsmøte i Vestoppland Slekthistorielag på Gjøvik bibliotek. Men tekstene er altså plassert under feil bilde. Det er slikt som av og til skjer. Videre fester man seg ved at Rud skole på Bøverbru er blitt til Aud skole. Alt i alt et nydelig hefte som det er en glede å bla i og ta fram på senga og ved mange andre anledninger. Med dette heftet har foreningen gjort et riktig og viktig skritt framover. - (AA)

Hvem forsker hva....

Norsk Slektshistorisk Forening gav for noen tid siden ut skriftet «Hvem forsker hva i norsk genealogi 1996» redigert av Tormod J. Bakke. Boka er på 76 sider og inneholder mange navn, fakta og spørsmål. Det er få fra vårt distrikt som er med i boka, men flere spørsmål og fakta er fra våre kanter. Først kommer navn, adresse og telefonnr. til personen og deretter hva vedkommende har av opplysninger og hva han/hun er på jakt etter. Det er blitt et nyttig oppslagsverk og en fin måte å presentere seg sjøl på og hva en sysler med innenfor genealogien. Kanskje kunne det lages noe lignende for Vest Oppland, eller ville det være en for stor oppgave? Det kunne i alle fall sikkert være mulig å ta inn lignende informasjon i tidsskriftet dersom noen skulle føle behov for det, om en da ikke vil vente til neste utgave av Hvem forsker hva i norsk genealogi. Nevnte hefte virker solid og godt gjennomarbeidd. Men alfabetiseringen stemmer ikke for den forskeren som innleder oversynet (men det er dog en bagatell). Alle medlemmer av Norsk Slektshistorisk Forening har fått nevnte skrift tilsendt og det vil nok bli brukt flittig, for det er alltid nyttig å se hva folk er opptatt av innenfor ættegransking her i landet. Slektsforskning er som kjent den hobbyen som flest er opptatt av her i landet. (AA).

Slekta på Østre Fårlund

Av Herman Nettum

I. Ole Trugelsen (Trulsen) Tollefsrud på Eina ca. 1642-1702 gm Siri Mogensdatter ca. 1640-1719. (Sjeldne navn som får en til å tenke på slektene Handingmand og Rosensværd.) Men Ole var sønn av Truls Olsen Heggernes ca. 1600-1670 og Siri var kanskje datter av Mons Pedersen Mjørhundhaven f. ca. 1615. I følge H. H. Neumann hadde de følgende 5 barn:

1. Torsten, se neste
2. Mons f. ca. 1672 gm Ingeborg Pedersdatter Skaugerud
3. Kari f. ca. 1676
4. Hans f. ca. 1681
5. Berte f. ca. 1683 gm Lars Halvorsen Bjørnerud.

II. Torsten Olsen Faarlund ca. 1670-1709 g 1695 m enken Anne Jørgensdr. Smeby fra Hveem ca. 1662-1732. Barn:

1. Ingeborg f. 1696 g 1718 m Nils Olsen Hanestadsanden d. 1735.
2. Anne 1698-1786 g 1717 m Peder Andersen Tandberg
3. Ole 1701-1772
4. Nils, se neste.
5. Dødfødt gutt 1705
6. Marte (Margrethe) f. 1706 g 1732 m Paul Madsen Balke f. 1708.

III. Nils Torstensen Faarlund 1703-1748 g 1732 m Ragnhild Paulsdr. Amundrustad 1708-1781. Barn:

1. Anne f. 1732 g 1757 m Anders Olsen Hammerstad, bruker Fæstad.
2. Mari f. 1734 g 1762 m Peder Johannesen Hammerstad.
3. Thomas, se neste.
4. Paul f. 1741 død før 1771, ingen barn.
5. Mads f. 1746 g 1774 m Anne Jonasdr. Østby, bruker Østby.

IV. Thomas Olsen Faarlund 1737-1822 g 1776 m Berte Olsdr. Hammerstad 1756-1830. Barn:

1. Pernille 1777-1815 g 1799 m Lars Larsen Skullerud f. 1778
2. Ragnhild f. 1779 g 1817 m Christen Christensen Markestad f. 1792.
3. Johanne f. 1781 g 1819 m Peder Johannesen Øverset
4. Nils f. 1784 død før 1823.
5. Ole 1787-1788
6. Ole, se neste.
7. Johannes 1791-1823 g 1 m Marte Olsdr. og g 2 m Christine Hansdr.
8. Tonette 1793-1816
9. Peder f. 1795
10. Maria 1798-1850 g 1823 m Ole Nilsen Raufossen f. 1794, 8 barn, se TOTN 1976.

V. Ole Thomassen Faarlund 1789-1876 g 1839 m Johanne Johannesdr. 1810-1893. Barn:

1. Nils, se neste.
2. Berte 1838-1914 g 1859 m Peder Nilsen Kraby 1835-1918
3. Tonette f. 1839 gm Johannes Olsen Nettum
4. Josephine Petra f. 1847 gm Hans Sørhoel, Christiania.

VI. Nils Olsen Faarlund 1833-1926, ugift, Han var den siste bruker av denne slekta på Østre Fårlund som nå eies og brukes av Johan Arild Hveem.

Fårlund er nevnt første gang i et dokument fra 1373 og er da skrevet a Fyrlundi der førsteleddet trolig tyder et sted der det vokser furu, sisteleddet lund kan sikte til gudsdyrkelse i hedensk tid. Litt spesielt for denne Fårlunds-garden er at slekta har sittet her svært lenge trolig helt fra 1690-åra og så lenge som denne eiendommen var et eget bruk.

Skifter - fra Hadeland, Land og Valdres

1659 -1666

Del 6

94

Joen Toresen Remmensbrechen, Vang 04.11 1664

x Marit Knudsdr

Barn:

Gundnild Joensdr

Kari

Kjøpegods etter angivelse: Kjøpt av Haldkiold Mogensen og Tolluf Christensen boende på Ridste i Slidre 1 løboell og fierdeparten av 1 Løboell odelsjordegods i Remmensbrechen.

Gjeld: Knud Heen, Jøgier Knudsen Nordsuien, Marit Biørnsdr tienende på Quien, Anbiør Knudsdr tienende på Quam, Iffuer Høfuerstad, Kari Amundsdr tienende i Nordsuien, Alf Biørnsen Quam.

Barnas formynder deres moderbroder Christopher Knudsen Nordsuien

95

Marit Knudsdr Opdall, Vang 07.11 1664

x Torgier Asgrimbsen

Barn:

Giertrud Torgiersdr

Tilstede på barnets vegne hennes moders søstermand Anders Hermundstad

Tilgode hos: Olle Helgiesen Biørager Nordenfields, Tommes Ullshuusbacke ibm, Knud Grehammer, Torkild Hermundstad, Anders Hermundstad, Halkield Sween, Torsten Kasse, Knud Strande, Torris Hollie, Engebret Øye, Hoffuord Bøe, Endre Bageton, Johannes Hofue i Slidre, Mogens Opdall.

Den sl. qvindes odelsods: I søndre Opdall 4 løboell, I Hermundstad 1/2 løboell.

96

Asbrimb Knudsen Opdall, Vang 08.11 1664

og Giertrud Erichsdr

Barn:

Iffuer Asgrimbsen Opdall

Johans Houfue i Slidre

Torgier stuemand på Opdall

Anne Sween er død

Halkield Andersen

Olle

Anders

Ingebore

Inger

Birete Asgrimbsdr Bageton

Birgete Quien

Faderens odelsods: I Opdall 1 hud 3 skind m.b., i Hoffue i Slidre som Johannes påbor 10 skind m.b.

Moderens odelsods: Ullgang i Hambre? paa Neenes? 1 løboell, i Breche 1 løboell.

132

97

Barbra Olsdtr nørdre Hegge, Slidre 18.11 1664

x Tolluf Engebretsen

Barn:

Gulbr. Tollufsen

Gurroe

Tilstede barnas moderbroder og formynder Halduor Ollsen Jørstad.

Faren har innpantet 3 skind jordegods i slaateødegaarden Berrig av Olle Hedalen.

Tilgode hos: Olluf Hedalen, Knud Morstad.

Gjeld: Torsten Hegge, hr Niels Andersen. Fordres av Engebret Tollufsen samt Birete, Ragne, Sigri, Ragdi og Barbro Tollutsdøttre arv etter deres sl. moder Guri Halsteensdtr etter et skiftebrev datert 25/11 1656.

Den sl. qvindes odelsgods: I Jørstad 1 løboell 10 stenger, hvilke gods skal være bortpantet.

98

Gulbrand Taastensen Nortorp, Slidre 18.11 1664 (døde i 1657)

x Marit Olsdtr Hegge

Barn:

Marit Gulbrandsdtr

Aagot

Tilstede på barnas vegne Niels Reersen Melby.

Tilgode hos: Brønild Olsdtr Nortorp

99

Knud Erichsen øfre Ridste, Slidre 22.11 1664

x Marite Knudsdtr

Barn:

Knud Knudsen Moe er død

Engebret Knudsen

Erich Knudsen Ridste
Didrich
Guroe Hønne
Anne Katuold i Vang
Kari

Tilstede på sønnebarnas vegne dennes stefader Knud Olsen Moe.
Gjeld: hr. Niels Andersen, Olle Kaarstad, Sedsell Biørnsdtr, Knud Knudsen for tjenestelønn.

Pantegods i 2 løboell jord i Ridste etter brev datert 20/1 1634.
Kiøpegods i Ridste som er 1 løboell etter brev dat. Gieffren i Land 13/2 1641.

Den sl. mands odelsgods befindes etter et skiftebrev som er datert Quien 7/2 1653 i øfre Ridste 6 løboell.

Moderens odelsgods er 2 løboell i samme gard Ridste som hun beholder sin livsted.

Enken har avstått garden til sin sønn Didrich Knudsen.

100

Knud Knudsen Moe, Slidre 24.11 1664

x Sigri Knudsdr

Barn:

Engebret Knudsen

Tilstede på barnets vegne hans faderbroder Erich Knudsen Ridste som også ble dets formynder.

Det ble angitt å ha utgitt pant i et engslaateland kalles Sætteren.

Gjeld. Knud Reen, Knud Olsen Moe, Jøgier Høime.

101

Magdaline Knudsdr Maanum, Ourdal 28.11 1664

x Iffuer Halduordsen

Barn:

Jens Iffuersen

Olle

Lochris Framgaard

Tilstede datterens mand Arne Knudsen Framgaard.

Gjeld: Lisbet Iffuersdtr for hiemfølge like mot de andre søskende. Birete Biørnsdtr for tjenestelønn.

Tilgode hos: Knud Andersen Nordager, Ambjør Dahl, Halduor Iffuersen Maanum, Christopher Sifferud, Helgie Gulbrandsen mitStrand, Iffuer Garli, ung Knud Henrichsen Hielle.

I boet er: Kjøpegods etter et brev utgitt av Knud Erichsen Bunde i Vang på 5 løboell odelsgods i nordre Maanum datert 28/1 1641. Pantegods etter et pantebrev utstett av Gulbrand Olsen vonhaftig på Quale i Slidre på 2 løboell i nedre Maanum datert 12/9 1629. Faderens odelsgods: I Maanum og nördre Maanum 1 hud og 5 skind, hvilke odelsjordegods bør følge og komme begge hans 2 kuld barn til skifte og dele etter hans død. (på hver brorlodd 4 skind og 23 1/2 stang og på hver søsterlodd 2 skind og 11 1/4 stang)

Ettersom faderen Iffuer Haldorsen er meget suag og skrøpelig og ikke for seg self kan syte eller føde, den yngste sønn Olle Iffuersen avlet med den siste qvinde Magdaline Knudsdr ble med sin eldste broder Haldor Iffuersen aflet med første qvinde Kiersten Jensdr forliget om faderens underhold.

102

Siffuer Knudsen Dahl, Ourdal 30.11 1664

(xl Dorete Erichsdr)

Andbjør Haldoersdr

Barn:

Erich Siffuersen Kjørstad

Kirsten

Ragnild er død

 Engebret Olsen

 Knud

 Haldor

Barn 2. ekt.:

Knud Siffuersen Dahl

Dorte Gladimb

Marit

Ingebore

Gjeld: Laurits Dølfuen, Effuen Breen, Olluf Refling, Toer Hoffuersdtr, Jøran Olsdtr, Iffuer Sørumb, Erich Kiørstad resterer på sin moderarv.

103

Knud Knudsen Aauogh, Ourdal 30.11 1664

Barn:

Tolluf Knudsen boende på Aauogh

Hoffuord boende på Aauogh

Ragnild boende på Siffuerud

Marit boende på Siffuerrud

Gjeld. Halduor Bøefulien, Mickel Bang, Jens Maanumb, Olle Ondstad, Lisbet Maanumb, Olle Knudsen Bøe fordrer som hans sl. broder er skyldig.

Foreldrenes odelsgods: I Aauog 1 hud, i Siffuerud halvparten.

Forts. neste nummer.

**TINGELSTAD
ALMENNING**

TRELAST – BYGGEVARER – SKOGBRUK

2770 Jaren. Tlf.: 61 33 42 00. Fax: 61 33 62 30

NYE SPØRSMÅL OG SVAR

Spørsmål nr. 279

«Slekt i Torpa og Etnedal».

I Etnedal er kirkebøkene borte for en viktig periode hvor det ble født og konfirmert mange personer. I Gard og Bygd i Etnedal mangler det endel om etterslekter for disse personene. Hjelp ønskes.

Gudbrand Olson Grøtåsen 1724-1806 fra V. Torpa til Klevgård, gift med Ingeborg Syversdatter Klevgaard 1725-1800.

Forfedre/mødre? Deres barn var:

Hans Gudbrandson f. 1751, Ytre Hestkinn, se videre.

Ole Gudbrandson f. 1755, Øvre Hestkinn gm Gunhild

Olsdtr.

Marthe Gudbrandsdtr. f. 1758 gm Ole Jakobson Purkestad.

Syver Gudbrandson f. 1763, konfirmert 1779, død før 1800.

Hans Gudbrandson Hestkinn 1751-1799, bruker/eier i Ytre Hestkinn g 1780 m Helga Andersdatter Lunde. Deres barn:

Anders Hansson f. 1781

Ingborg Hansdatter f. 1784

Gudbrand Hansson f. 1789 gm Marit Arnesdtr.
Syver Hansson f. 1793 gm Åste Arnestr. Min tippoldefar.
Hans Hansson f. 1785 gm Sidsel Hansdtr. Fjell.

Syver Hansson Hestkinn f. 1793 død etter 1853, før 1865.
- Min tippoldefar g 1 m Åste (Åse) Arnesdtr. Fjell ca. 1795-1830.
Barn: Disses etterslekt skulle jeg gjerne hatt kontakt med:

Helga Syversdtr. f. 1816 ...

Hans Syverson f. 1819

Arne Syverson f. 1823 gm Marit Gudbrandsdtr. Bergstøle. De
kjøpte Støre i 1873.

Jens Syverson f. 1825 ...

Anders Syverson f. 1829...

Syver Hanson f. 1793 død før 1865. Bruker i Smelhus g 2 m Anne
Larsdatter 1804-1834, var i Smelhus fra ca. 1832-1835. Deres
barn: Lars Syverson f. 1831 i Hestkinn-eie, Anne Syversdatter f.
1834 gm Gubrand K. Kølengen. (De hadde 6 barn, 4 reiste til USA).

Syver Hansen Smelhus f. 1793 død før 1865.
g 3 m Berit Engebregtsdtr. Bøverstuen f. 1812 død etter 1875.
Syver kjøpte Urberg i 1835 og hadde denne garden til sin død.
Berit satt som enke i Evenrud i 1865, da var han innerst og drev
som spinnerske. Hun hadde de to yngste sønnene hos seg. I
folketellingen i 1875 var hun i Bøverstuen. Deres barn - som jeg
heller ikke vet etterslekten til var:

Engebret Syverson f. 1837.

Signe Syversdtr. f. 1839.

Anders Syverson f. 1840

Niels Syverson f. 1842

Gudbrand Syverson f. 1844

Tidemand Syverson f. 1846 - tvilling

Kirstine Syversdatter f. 1846

Andreas Syverson f. 1853, gift med Alleta Haraldsdtr. Kampelien.

Andreas Syverson Urberg f. 1853 er min oldefar. Han var tjenestegutt i Torpa (mulig Åmot). Han ble gift med Alleta Haraldsdatter Kampelien f. i Nørsteli-eie 1853 (Nord Torpa). Alletta var datter av Olea Knutsdr. Gjerdalsveum og Harald Olsen Haugelien (Hugulien). Harald var av Haugsrudslekta i Begnadalen. Oleas slekt har jeg ikke lyktes å finne enda.

Andreas og Alette bodde i Sørums som er i Valhovdsbygda, A. Torpa. De hadde 8 barn, hvorav 3 reiste til Amerika. De øvrige slekter er i Torpa, Snertingdal, Gjøvik og Toten.

Har noen kjennskap til noe i denne slekta så ønsker jeg kontakt med vedkommende.

Hilsen fra Marianne Gjerdbakken Kultom, 2960 Røn.
Telefon. 61 34 41 35.

Spørsmål nr. 280

Vedrørende slekt i Vardal og i Land.

Min tippoldefar Ole Enoksen f. i Elverum 1805 var gift 2 ganger, første gang med Maria Eriksdr. Hun ble født ca. 1797 i Lands prestegjeld og 1865 bodde de på Tajet av Kirkeby. Spørsmålet gjelder da hennes foreldre, søsken og deres etterkommere Ole Enoksen ble annen gang gift i 1872 med Ingeborg Jakobsdr. f. 1834 i Vardal. Hun var fra en husmannsplass til Bjugstad, og jeg søker opplysninger om hennes foreldre, søsken og deres etterkommere. I 1875 bodde de på Rosenvold.

Min oldefar Emil Martinius Olsen f. 12.6.1872 konfirmert i Hunn 1887, bodde en tid på Bråten, død 1.9.1955 i Eidsvoll var gift med Mina Larsdr. f. 16.12.1869 i Stange og død 25.11.1963. Ved en anledning ble han oppført som fattiglem på Kauffeltske stiftelse i Gjøvik. Og jeg søker opplysninger om denne institusjonen. Emil Olsen hadde to tvillingsøstre Inga og Oleana Olsen Thorsrud, konfirmert i Hunn 1888. I 1900 bodde Ingeborg

Jakobsdtr. som enke på Brateng. Inga Olsdtr. bodde da i nordre Kollstuen og Emil Olsen på Eidsvoll. En er takknemlig for alle svar på disse spørsmålene.

Med hilsen Øystein Andersen . Håvardsvegen 3, 5870
Øvre Årdal. Telefon. 57 66 21 35.

Svar fra Per Braastad, Gjøvik:

1. Ad Maria Eriksdtr. Den eneste i kirkeboken for Land som kunne passe var Anne Marie Eriksdtr. døpt i Fluberg kirke i 1797. Foreldre: Erik Eriksen og Marit Olsdtr. Tonvoldeie.

2. Når Ole Enoksen og Maria Eriksdtr. giftet seg vites ikke, heller ikke om de hadde barn.

3. Ingeborg Jacobsdtr. var født 8.4.1834 dpt. 8.6.1834 i Vardal. Foreldre: Jacob Hansen og Pernille Larsdtr. som da bodde på Kongelstad i Vardal. Faddere ved dåpen var: Johannes Kongelstad og hustru, Kristian Lindstad og hustru og Halvard Kongelstad.

En søster Guri Jacobsdtr. var født 22.11.1839 døpt 26.12.1839. Foreldre: Jacob Hansen og Pernille Larsdtr. De bodde da på Kopperud i Vardal. Faddere ved dåpen var: Niels Nygaard og hustru, student Nielsen ibid. og Jacob Nygaard og hustru.

Ingeborg Jacobsdtr. var i 1865 husholder i Bjugstadhøiden. Hun giftet seg 1.10.1871 med Ole Enoksen, Gjøvik født i Elverum 1805, sønn av Enok Eriksen. Kausjonsmenn ved vielsen var: vekter Martin Johannessen og Nils Halvorsen Skonhovd.

4. Barn: Emil Martinius Olsen f. 12.6.1872 d. 1.9.1955, konfirmert i Hunn 1887, bodde da i Braaten, i 1900 i Eidsvoll, gift med Mina Larsdtr. f. 16.12.1869 i Stange d. 25.11.1963. Tvillingene Inga og Oleana var født 22.1.1874, døpt 8.2.1874. Foreldre: arbeider og fattiglem Ole Enoksen f. 1805 og Ingeborg Jacobsdtr. f. 1834. Tvillingene ble konfirmert 1888, da i Thorsrud. I 1875 bodde foreldrene i Rosenvold. I 1900 bodde Ingeborg Jacobsdtr. som enke i Brateng og Inga Olsdtr. i Nordre Kollstuen.

5. Kauffeldtske stiftelse på Øverby i Vardal (senere Kauffeldtske pleiehjem) ble opprettet etter at glassverkseier W. H. Kauffeldt, som døde i 1860, hadde testamentert sin formue til en arbeidstiftelse for Gjøvik og Vardal.

6. Det vites ikke mer om tvillingene Inga og Oleana.

Spørsmål nr. 281

I 1820 kom en familie opp fra Biri til Tødum i Overhalla i Nord Trøndelag. Det var Niels Sivertsen dpt. 24.12.1780 i Biri. Han var i følge familietradisjonen glassverksarbeider. Han var gift med Birthe Nielsdtr. Lille Brønstadeie som også skulle være født i Biri. De hadde med seg tre barn da de kom nemlig: Johan f. 29.2.1812, Simon dpt 30.11.1814 i Biri (med faddere Niels og Anne Lille Brønstadeie, Erik Gullord, Ingeborg Brønstad og Ole Pedersen Brønstadeie), og Nils som også var født i Biri.

Gammel familietradisjon sier at foreldrene til Niels Sivertsen som kom til Overhalla skulle være Syver Nielsen fra Biri og hustru Ingeborg Michelsdtr. f. Austad som trolig kom fra Snertingdal.

Det har vært vanskelig å finne noe særlig kildestoff fra Biri på Statsarkivet i Trondheim og jeg tillater meg derfor å spørre Dem om hvilke kilder som finnes for området Biri/Snertingdal for det tidsrom jeg trenger for å få litt «kjøtt og blod» på denne slekten. Jeg takker på forhånd for svar.

Med vennlig hilsen Ørvar Helgesen, Sverdrups vei 24,
7018 Trondheim.

Svar:

Jeg har sett litt på dette spørsmålet og har funnet følgende: Nils Syversen og kona Berte Nilsdtr. er innført i kirkeboka som utflyttet fra Biri prestegjeld i 1820, men deres alder, deres barn og til hvilket sted står det ikke noe om! Men de flyttet altså til Nord-

Trøndelag. Sønnen Simon er født på lille Brønstadeie 25.10.1814 og døpt 30.10, men Nils må være født før 1814 etter som han ikke er døpt i perioden 1814-1820. Nils og Berte giftet seg i Ringsaker kirke 27.12.1809 og er da innført slik i kirkeboka: Dragon Nils Syversen Honne fra Biri og pike Berte Nilsdtr. nordre Bergseie.

Det er ikke så mye jeg vet om Nils Syversens slekt. Vi finner familien som husfolk under garden Paradis i Biri i 1801 og de er da ført slik:

Syver Nilsen 68 år, husmann med jord, i første ekteskap

Ingeborg Mikkelsdtr. 61 år, hans kone, i første ekteskap

Nils Syversen 20 år, deres sønn, ugift.

Syver og Ingeborg ble gift i Biri 1.6.1773 og bodde på plassen Kulsveen under Prestegarden året etter da deres første barn ble født, men fra 1775 var de bosatt Oustad, som var en del av garden Skumsrud. Ei Ingeborg Mikkelsdatter er nevnt som tjener på Lønnum i Snertingdal i ekstraskatten fra 1766. Etter alderen kan hun være født på Strandbakke i Redalen (som den gang hørte til Ringsaker prestegjeld) og døpt 1.10.1741 av foreldre Mikkel Jensen og Anne Trondsdr. Etter skjøte tinglyst 20.11.1741 solgte Ole Gundersen halvparten av Strandbakke til Mikkel Jensen (det står ikke noe om hvor han kom fra), men Mikkel solgte garden videre allerede i 1748. Ingeborg Mikkelsdtr. døde som enke og inderst på Honne i 1806, dødsfallet ble meldt til skifteretten 6.9.1806. Syver var altså død mellom 1801 og 1806.

En Syver Nilsen Klomstein ble konfirmert i Biri 1757, 19 år gammel. Det er mulig han er identisk med Nils Myres barn Syver som ble døpt 27.10.1737, alderen stemmer ikke helt med den som er oppgitt i 1801. Hans foreldre var i så fall Nils Larsen Myre (f. 1707, død på Biri Glassverk 1768) gift med sin tremenning Agnete Olsdtr. Feiring (død 1747).

Det er verdt å merke seg at Syver og Ingeborg hadde en datter som het Agnete (etter farmora?). Jeg kjenner slekta til Nils og Agnete Myre lenger bakover, men siden dette er så usikkert tar jeg det ikke med her. Da det var skifte etter Agnete Olsdtr. Myre i 1747 levde sønnen Syver Nilsen og var 12 (!) år. Jeg har ikke

funnet at Syver døde ung, og det er bare én Syver Nilsen som gifter seg i Biri i perioden 1730-1790, nemlig «vår» Syver.

Berte Nilsdtr. nordre Bergseie må vel være den samme som er nevnt under garden Berg på Brøttum i Ringsaker 1801, 12 år gammel. Hennes foreldre var Nils Christoffersen 59 år husmann med jord, og Anne Nilsdtr. 54 år. Berte var født på Bergseie og døpt 22.2.1789. Hennes foreldre ble gift i Ringsaker 10.5.1776 og er da kalt ungar Nils Christoffersen Fjelstad og Anne Nilsdtr. ibm. (samme sted). Hvor Anne kom fra vet jeg ikke, hun er kalt Bergseie i Brøttumboka. Men Nils er vel etter alderen døpt 2.8.1744 og sønn av Christoffer Nilsen og Marte Arnesdtr Hjelmstad.

Så til sist vil jeg sette opp noen slektstavler:

1. Johan, Simon og Nils.

Foreldre:

2. Nils Syversen Honne/Brønstadeie dp. 24.12.1780. Gift 27.12.1809 med:
3. Berte Nilsdtr. nordre Bergseie, Ringsaker dp. 22.2.1789.

Besteforeldre:

4. Syver Nilsen Austad/Paradis f. 1733 (dp. 27.10.1737?). gift 1.6.1773 med:
5. Ingeborg Mikkelsdtr. f. 1740 (dp. 1.10.1741?)
6. Nils Christoffersen Bergseie dp. 2.8.1744. gift 10.5.1776 med:
7. Anne Nilsdtr. (Bergseie?) f. ca. 1748, døde som enke på nordre Berg 6.1.1833.

Oldeforeldre:

8. ?Nils Larsen Myre f. 1707 død 31.3.1768, gift 17.1.1732 med:
9. ?Agnete Olsdtr. Feiring død januar 1747.
10. ?Mikkel Jensen Strandbakke
11. ?Anne Trondsdtr.
12. Christoffer Nilsen Hjelmstad gift 6.7.1744 med:
13. Marte Arnesdtr. øvre Kjos.
- 14-15: Ukjente

Ole Tokstad på Veldre, Ringsaker nevnt 1528.

Sønn: Hågen Olsen Tokstad

Sønn Ole Hågensen Tokstad, død ca. 1610. gift med Ingeborg
Olsdr.

Sønn Christen Olsen Bjerke på Veldre f. 1565, gift med en datter
av Nils Andersen Busvold i Romedal og Sissel Østensdr.
Bratt.

Sønn Nils Christensen Bjerke f. 1600.

Sønn Ole Nilsen Bjerke f. 1624

Datter Guri Olsdr. Bjerke f. 1649 død 1742 gift med Torbjørn
Gundersen Markeng fra Redalen f. 1654, skifte 22.8.1699.

Sønn Nils Torbjørnsen Bjerke f. 1675, død på Hjelmstad, skifte
12.10.1733, gift med Margrete Elisabet Pedersdr.
Langeland.

Sønn Christoffer Nilsen (nr. 12 i forrige tavle).

Denne lista er satt opp etter opplysninger i Veldre Bygdebok og
skifteregisteret på Statsarkivet i Hamar. Når det gjelder slekta til
Torbjørn Gundersen Markeng, viser jeg til to artikler av Jan Eilert
Jaatun, 2857 Skreia i TOTN 1978 s. 349-353 og i Vestoppland
slektshistorielags tidsskrift nr. 1, 1993 s. 54-67.

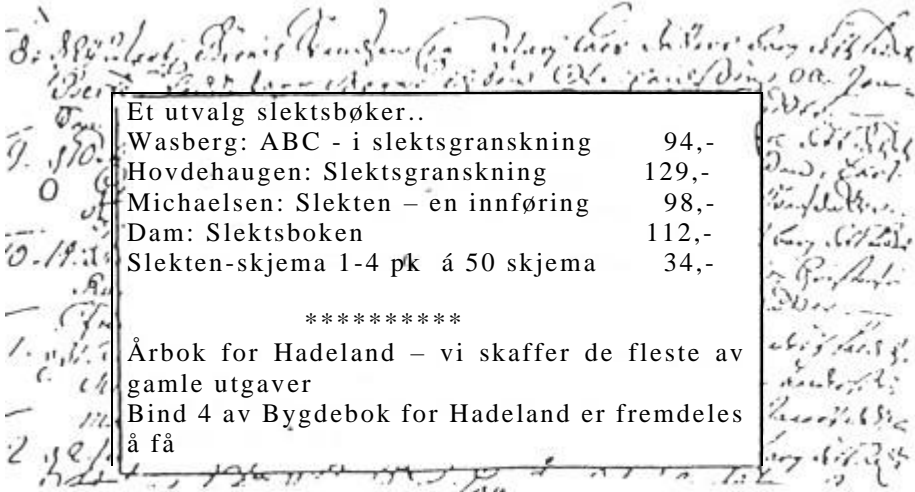
Med Hilsen Terje Tandsether, 2830 Raufoss.

LAGSNYTT

Hjertesukk fra kassereren

Husk å skrive navnet ditt på innbetalingsdelen når du betaler medlemskontingenten, ellers kan det hende at du får nytt krav med hefte 2, selv om du har betalt.

Har du betalt rundt 20. mars (bokføringsdag 21. mars) er det fint at du gir oss beskjed.

Et utvalg slektsbøker..	
Wasberg: ABC - i slektsgranskning	94,-
Hovdehaugen: Slektsgranskning	129,-
Michaelsen: Slekten - en innføring	98,-
Dam: Slektsboken	112,-
Slekten-skjema 1-4 pk á 50 skjema	34,-

Årbok for Hadeland - vi skaffer de fleste av gamle utgaver
Bind 4 av Bygdebok for Hadeland er fremdeles å få

Hadeland * Libris

2750 Gran
Tlf. 61 33 00 97 / 61 33 01 22 - Fax: 61 33 14 74

Brandbu
BOKHANDEL

2760 BRANDBU - TELEFON 61 33 49 70

Årsmøtet i 1996

Årsmøtet var på Hadeland Folkemuseum søndag 18. februar fra kl. 13.00. Hans M. Næss ønsket vel møtt og konservator, museumsbestyrer Åse Lange orienterte om museet og viste rundt. Vi fikk se lesesalen med de mye omtalte registrene etter Randi Bjørkvik ordnet etter farens fornavn, videre utstillinger m.v. og bestyreren sa at materialet gjerne kunne brukes av flere enn i dag. Dernest var det kaffe eller te og smørbrød før formannen Ole M. Granum ønsket vel møtt kl. 14.40 til selve årsmøtet. Før en begynte med forhandlingene var det fem minutters stillhet for å minnes medlemmer som var falt fra siden sist.

Innkalling og dagsorden ble godkjent. Kari Nordal ble valgt til årsmøteleder og Sigmund Rosenberg og Birger Olsen til å signere protokollen. Så gikk en over til årsmeldingene. Sekretæren i hovedstyret, Arne Amundgård leste årsmeldinga fra hovedlaget som lyder som følger:

Styre og tillitsvalgte har vært: Ole M. Granum, formann, Jan Eilert Jaatun, nestformann, Hans M. Næss, kasserer og Arne Amundgård, sekretær, samt lederne i lokallaga: Valdres: Eli Staxrud Brenna, Land. Sigmund Rosenberg, Toten-Gjøvik: Frank Solbakken og Hadeland: Kjell Henrik Myhre. Vararepresentanter har vært Eli Sælid og Åge Myhrestuen.

Tidsskriftstyre: Jan Eilert Jaatun styrer, Inger-Berit Østby-Deglum, Fredrik Dyhren og Arne Amundgård, vararepresentant: Roy Magne Sveen. Revisorer: Gunvor Hilden og Arne Sandlie. Valgkomite: Kari Nordal, Kjell H. Myhre, Fredrik Dyhren og Eli Sælid.

Årsmøtet 1995 var på det nye dok-senteret til Toten økomuseum på Kapp Melkefabrikk søndag 19. februar fra kl. 13.00. 24 signerte listen over deltakere. Det var ellers vanlige årsmøtesaker. Formannen bad om 1 minutt stillhet for medlemmer som var gått bort siden sist. Hans M. Næss ble valgt til ordstyrer,

Kari Nordal og Birger Olsen ble valgt til å skrive under protokollen. Museumsbestyrer Torveig Dahl orienterte etterpå om Toten økomuseum og det var befaring i dok-senteret og servering i gangen ved inngangen til dok-senteret.

Styremøter: Det har vært fem styremøter. Saker som har vært behandlet var møteprogram og aktivitet i lokallagene, tidsskriftet, kirkebokkopiering i Statsarkivet i Hamar: Etter avtale med statsarkivar Per O. Sandberg skal Vestoppland Slektshistorielag få kjøpe en kopi av hver kirkebok for vårt område for perioden 1814-1875 som kopieres i Statsarkivet. En annen sak har vært inntekter av spilleautomat fra Underholdningsautomater a/s Fagernes. Denne har gitt inntekter som er fordelt mellom lagene, og ordningen fortsetter.

Medlemstallet holder seg stabilt på ca. 320 medlemmer, noen faller fra eller melder seg ut og noen melder seg som nye medlemmer. En god del av medlemmene har vært med gjennom alle år siden laget ble stiftet.

Økonomien må sies å være god og en viser her til regnskapene.

Lokallaga: Det meste av virksomheten foregår i lokallaga og en viser til rapporter fra disse. Hovedstyret står som koordinator og overbygg over lokallagene og samordner arbeidet og gjør vedtak som gjelder hele laget.

Ingen hadde kommentarer til årsmeldinga som så ble enstemmig godkjent.

Årsmelding for Hadeland-avdelingen ble lest opp av Hans M. Næss og ble godkjent uten kommentarer. Og den lyder som følger:

Ledere for Hadelandsavdelingen i Gran har vært Hans M. Næss, Gunvor Hilden og Kjell Henrik Myhre. - Ledere i Jevnaker har vært ekteparet Gunnhild og Kåre Myhrestuen. Hadelandsavdelingen har som før om åra hatt to møtesteder nemlig Gran ungdomsskole og Drengestua på Jevnaker prestegard.

På Gran ungdomsskole har det vært 8 møter i 1995 holdt den andre tirsdagen i hver måned unntatt januar, juni, juli og august. Alle møta har vært reine arbeidsmøter. Vi har ikke hatt foredrag eller kåserier. Hans M. Næss har hatt med slektsmateriellet sitt på møta, og noen andre har også hatt med materiell som flere har hatt nytte av. Frammøtet har variert sterkt: fra 5 personer på første møtet i høst til 13 på det meste. Det er sjelden de samme som kommer på alle møta, så i alt har ganske mange vært innom i løpet av året.

Vi har kjøpt inn nytt «filmframviserapparat» til mikrofilm, noen folketellinger fra Tromsø Universitet og Bergen Universitet. De er plassert på Gran biblioteks hovedavdeling i Brandbu. Det har ikke foregått noe avskrivning av kirkebøker dette året, men en del er det lest korrektur på.

Lagets medlemmer har svart på mange brev fra Amerika med spørsmål om slekt, og også tatt i mot amerikanere og hjulpet dem med å finne fram til stedene deres forfedre reiste fra på Hadeland. Ei boksamling fra Peder Nelson i Nord-Dakota på ca. 4000 bind bøker er kommet til Gran, og når de blir katalogisert og satt fram i hyller, vil mange der finne biografiske opplysninger om slektninger både i Norge og Amerika.

Avdelingen i Jevnaker har også hatt 8 møter i 1995. Der holdes møta den tredje tirsdagen i månedene fra august til april, unntatt desember. Møta holdes på samme måten der som i Gran. Der har etter hvert familien Myhrestuen samlet seg et stort slektsmaterieell som de har med på møta. Og de har også skrevet inn på datamaskin slektsopplysninger fra kirkebøker og andre kilder. Andre skriver av skifter med datamaskin så de skal bli lettere å søke i.

Hans M. Næss har også der møtt opp med sitt materiell. Det har gjennomsnittlig møtt noen flere granskere på møta i Jevnaker enn i Gran, men det er ofte de samme som kommer igjen på møta der. Laget har i 1995 mottatt kr. 500 - i støtte fra Gran sparebank. Det arbeides godt i begge avdelingene, men vi har plass til flere besøkende på møta våre.

Årsmelding for Land-avdelingen 1995

Det var ikke noen nyvalgte i styret 1995. Så det står uendret slik: Formann Sigmund Rosenberg, sekretær Arve O. Gjeile, kasserer Robert Jørgensen, styremedlem Magnar Rustestuen, revisor Bodil Smeby, representant i årbokkomiteen Odd Lundby, representant i Opplandsarkivet Sigmund Rosenberg, vararepresentant i hovedstyret Birger Olsen.

Laget har i 1995 hatt 33 medlemmer. Underholdningsautomater a/s har i året gitt oss så gode inntekter at vi har kunnet investere i en god del, etterlengtet nytt materiell som kirkebøkene for Land på mikrokort (i alt 211 kort), folketellingen 1900 for Nordre og Søndre Land, Etnedal, Sør-Aurdal, Østre og Vestre Toten. Det er under bestilling fra hovedlaget kirkebøker for Østre Toten 1828-1865 og Vestre Toten 1814-1855. Laget deltok med en stand på «Helsetorget» i rådhuset i Søndre Land lørdag 14. oktober. Tror vi markerte oss bra med PC, mikrofilm, folketellingsbøker og slektsbøker. Det var inne ca. 2000 besøkende.

Thomleboka er blitt kopiert opp til dem som ønsket. På tampen av året har Birger Olsen og S. Rosenberg fullført slektsbøkene «Slektene Vikersveen» og «Slekten Skogstad i Vardal.» Det er i året blitt holdt 7 medlemsmøter med meget dårlig fram møte. Arkivet har derimot blitt flittig brukt.

Årsmeldinga ble lest av Sigmund Rosenberg og ble enstemmig godkjent.

Årsmelding for Gjøvik/Toten avdelingen 1995

Styret har i året bestått av Anne Marie Hasselknippe, Frank Solbakken, Terje Tandsether og Fredrik Dyhren og med Rune Alander som varamann.

Det har vært holdt 9 medlemsmøter med innledende kåseri på Gjøvik bibliotek. I tillegg sto lokallaget for arrangementet ved hovedlagets årsmøte på Kapp melkefabrikk. Interessen for vår aktivitet medfører at ca. 25-30 personer er til tilstede ved våre medlemsmøter. Laget har også i år mottatt slektsbøker i gave, videre er det kjøpt en del bøker. Her kan nevnes folketellingen for

1900 fra vårt distrikt, den vil være et godt hjelpemiddel for å finne personer i vår nære fortid.

Dessverre har det vært noe uvetting bruk av lagets bøker på rommet laget disponerer på Gjøvik bibliotek. Styret har derfor vedtatt at bare lagets medlemmer på forespørsel ved informasjonen i biblioteket, får utlevert nøkkel og kan benytte rommet. Vi vil forøvrig takke Gjøvik bibliotek for deres velvillige innstilling og bistand til vår virksomhet.

Laget har i året mottatt driftsstøtte på kr. 1500,- fra Østre Toten kommune. I forbindelse med en omorganisering innen kulturetaten i Gjøvik kommune, er laget blitt tildelt 1 medlem i utvalget for museumsorientert virksomhet, sammen med Gjøvik historielag.

Fredrik Dyhren leste årsmeldingen som ble enstemmig godkjent.. Formannen Ole M. Granum opplyste at det nå er klart at lokallaget Toten/Gjøvik får en representant i styret for Gjøvik museum. Ellers opplyste han at en person som ikke er medlem i laget trolig har ødelagt en del materiale som laget har i Gjøvik bibliotek.. Han advarte også mot useriøs slektsforskning som enkelte utenfor laget bedriver.

Årsmelding for Valdres Slektshistorielag 1995

Møtelokalet er Studiesentret på Valdres Folkemuseum. Vi har møter hver andre mandag i månedene vår og høst. Vi hadde vårt årsmøte i 1995 mandag den 13. februar og da ble styret gjenvalgt. De samme har nå vært i styret siden starten i mars 1990. Dette er: Eli Staxrud Brenna, formann, Eli Sælid, sekretær, Harald Rolandsgard kasserer, Andris Bakken, styremedlem og Trygve Kampen, varamann.

I 1995 har vi hatt 8 møter som planlagt, på ett hadde vi et interessant kåseri av Mona Dalen og Bjørn Østgaard. De snakket om bruk av skifteprotokoller i slektsgransking. I 1995 kjøpte vi inn en brukt datamaskin i tillegg til den vi hadde før. De skal brukes til vår planlagte dataregistrering av folketellinger. Vi har til dette eksperthjelp fra Ingar Ranheim, arkivar ved museet.

Fra forskjellige kanter har vi hatt forespørsler om hjelp til å finne slekt og dette er en fellesoppgave på medlemsmøtene. Økonomien er god. Vi har fått kulturmidler fra følgende kommuner: Kr. 1000,- fra Vestre Slidre, kr. 500,- fra Sør Aurdal, kr. 300,- fra Etnedal og kr. 250,- fra Nord-Aurdal. Det er også gitt tilskudd fra hovedlaget Vi har pr. dato 21 medlemmer.

Årsmeldinga ble lest opp av Eli Staxrud Brenna og enstemmig godkjent.

Årsmelding for tidsskriftet 1995

Tidsskriftkomiteen har i 1995 bestått av Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Inger-Berit Østby Deglum og Arne Amundgård og med Roy Magne Sveen som varamann. Komiteen har som tidligere år gitt ut 4 nr. av tidsskriftet, hvert på 80 sider. Det har gått greit så langt, men vi oppfordrer medlemmene til fortsatt å sende artikler til tidsskriftet slik at vi har nok stoff også til senere hefter.

Stoffet har vært bra og variert i 1995. Spesielt kan nevnes skifteserien fra Hadeland, Land og Valdres 1659-1666 som er en fin kilde for slektsgranskere. Videre har Svein-Erik Ødegaard fortsatt serien om Lodin-slekta fra Land og bispetradisjonen. En takker Arne Amundgård og Arne Lunde, Gjøvik for god hjelp med innskriving og redigering av de forskjellige artikler og Hans M. Næss for å ha skaffet mange annonser til tidsskriftet.

Økonomisk har vi også i år et mindre underskudd i forhold til det som var budsjettert, men det er såpass lite at det ikke går utover tidsskriftets drift i 1996.

Årsmeldinga ble lest opp av Jan Eilert Jaatun og enstemmig godkjent. Ole M. Granum takket tidsskriftstyret for god innsats.

5. Regnskaper

Oversikt over regnskapet for tidsskriftkassa 1995

Solgt hefter	4.019,00	
Fra hovedlaget	30.000,00	
Samarbeidsrådet	500,00	
Renter	278,00	
Trykking		33.500,00
Porto		11.716,80
Konvolutter		<u>705,00</u>
	39.797,00	45.921,80
Saldo 1.1.1995.	10.668,35	
Saldo 31.12.1995		<u>5,543,55</u>

Status for Vestoppland Slektshistorielag:

	1994	1995
Kasse	1.077,83	1.992,83
Postgiro 0802.30.01005	51.913,39	61.667,31
Kreditkassen 6177.05.23124	18.074,03	18.345,15
Gran sparebank 2020.08.04148	0	49.869,87
Avdeling Hadeland	8.823,89	8.659,40
« Land	3.023,58	22.075,05
« Gjøvik-Toten	6.512,92	10.996,92
« Valdres	11.351,89	8.370,72
Tidsskriftkasse		<u>4,543,54</u>
	<u>100,777,53</u>	<u>186,520,80</u>

Resultat 1995

Kontingent	47.915,00
Tjent renter	2.091,54
Lotteriinntekter	100.802,34
Fra Samarbeidsrådet	500,00

Gaver til laga	5.050,00	
Innbinding	1.300,50	
Møteutgifter		4.147,60
Tidsskriftet	35,00	35.500,00
Porto og gebyr		3.472,79
Slektsmateriell		32.005,77
DIS-kontingent		250,00
Postboksleie		200,00
Andre utgifter		1.038,50
Overskudd		<u>81.199,72</u>
	<u>156.694,38</u>	<u>156.694,38</u>

Tilskudd til laga 19.470,00

Revidert 19.01 1996	Gran 17.1.1996
Arne Sandli Gunvor Hilden	Hans M. Næss.

Hans M. Næss refererte regnskapene for laget og Fredrik Dyhren regnskapet for tidsskriftet. Alle regnskaper ble enstemmig godkjent.

6: Forslag til vedtektsendringer

Endring i paragraf 7:

Slik det står i dag: Det føres protokoll over hovedstyrets og arbeidsutvalgets forhandlinger. Protokollen underskrives av samtlige tilstedeværende ved møtets slutt:

Endres til: ... Det føres protokoll over hovedstyrets og arbeidsutvalgets forhandlinger. Referat fra hvert styre-

møte/arbeidsutvalgsmøte sendes styremedlemmene og framlegges til godkjenning på neste styremøte...

Endring i paragraf 9:

Slik det står i dag: ... Spesielle aktiva som vedrører den enkelte region tilfaller bibliotekene i regionen...

Endres til: ... Spesielle aktiva som vedrører den enkelte region tilfaller bibliotekene/museene i regionen...

Kari Nordal refererte de to forslagene, Granum orienterte om bakgrunnen for forslagene. Begge endringene ble enstemmig vedtatt.

7. Valg

Formannen i valgkomiteen Myhre presenterte innstillingen fra valgkomiteen og som ble vedtatt. Etter valget ser styrene slik ut:

Formann Ole M. Granum, Gjøvik (ikke på valg)

Sekretær: Ingeborg Klundby, Bøverbru (ny)

Kasserer Hans M. Næss, Gran (ikke på valg)

Vararepresentanter:

 Åge Myhrestuen Bjonerøa, (gjenvalg)

 Eli Sælid, Røn, (gjenvalg)

Tidsskriftstyret:

Jan Eilert Jaatun Skreia, formann, gjenvalg

Arne Amundgård, Bøverbru, gjenvalg

Fredrik Dyrhen, Skreia, gjenvalg

Roy Magne Sveen, Gjøvik, ny

Inger Berit Østby Deglum Gjøvik, vararepresentant, ny,

Revisorer: Gunvor Hilden, Brandbu, gjenvalg

og Arne Sandlie, Gran gjenvalg.

Valgkomiteen ser nå slik ut:

1. Fredrik Dyhren, Skreia (kaller inn)
2. Eli Sælid, Valdres
3. Berit Hvalby Jørgensen, Gran, ny
4. Kari Nordal, Aust-Torpa, gjenvalg.

8. Vestopland Slektshistorielag i 1996 og videre?

Formannen kom med noen innledende bemerkninger og undres på om det skjer en forgubbing i laget og stilte spørsmålet om det gjøres nok for å få med nye medlemmer. Ja, er det vanskelig å få med nye medlemmer. Ordet ble så i tur og orden gitt til alle de tilstedeværende som orienterte om seg sjøl og ens forhold til slektsgransking m.v. Ett medlem mente det burde være en ide med kurs eller orienteringer om slekt på data. Eli Staxrud Brenna antydte lavere kontingent for ungdommen og dette forslaget ble støttet også av andre. Og en konklusjon av det som ble sagt var at flere mente at det ikke foregår noen forgubbing i laget. Formannen forsikret at arbeidet med å skaffe kilder til slektsforskerne skal fortsette, men at det alltid vil være nyttig med god kommunikasjon mellom medlemmene og styret.

Dermed kunne årsmøtet heves og Sigmund Rosenberg og Birger Olsen signerte protokollen sammen med sekretæren Arne Amundgård. Formannen takket for frammøtet og rettet en takk til atvropende sekretær.

Vedtekter for Vestoppland

Slektshistorielag

1. Formål.

Foreningen har til formål å vekke og fremme interesse for slektsgransking. Den har til formål å danne bindeledd mellom de som interesserer seg for slektshistoriske spørsmål, og på beste måte rasjonalisere det genealogiske arbeid i Vestoppland.

2. Medlemskap.

Enhver kan bli medlem av foreningen. Medlemskapet trer i kraft når medlemskontingenten er betalt. Medlemmene forplikter seg til å følge foreningens vedtekter og regler.

3. Kontingent.

Årskontingenten fastsettes av årsmøtet. Kontingenten betales innen 1. mars. Unnlater noen å betale kontingenten etter påkrav, opphører medlemskapet.

4. Møter.

Hver region bør holde minimum 4 møter i året.

5. Årsmøtet.

Foreningens øverste myndighet er årsmøtet. Årsmøtet ledes av en valgt dirigent. Alle medlemmene som er tilstede har stemmerett såfremt de har fylt sine forpliktelser ovenfor foreningen. Når ikke annet er bestemt, fattes vedtak med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet avgjør formannens stemme. Ordinært årsmøte holdes hvert år innen utgangen av februar måned. På årsmøtet behandles vanlige årsmøtesaker. Årsmøtet innkalles av styret med minst 14 dagers varsel. Innkallingen skal inneholde dagsorden, årsberetning og regnskap. Ekstraordinært årsmøte innkalles av styret når dette finner det nødvendig eller når minst 10 prosent av medlemmene

krever det. Det ekstraordinære årsmøtet innkalles også med 14 dagers varsel og skal inneholde dagsorden.

6. Styre og tillitsvalgte.

a) Foreningen ledes av et styre som består av: formann, sekretær, kasserer og tidsskriftstyrer, pluss en representant fra hvert av lokallagene. Styret velger selv nestformann. Det faste styret har to vararepresentanter. De lokalvalgte har hver sin personlige varamann. Formann, sekretær, kasserer og tidsskriftstyrer velges for 2 år av gangen, slik at formann og kasserer velges det ene året og sekretær og tidsskriftstyrer det andre året. Vararepresentanter velges for et år.

Foreningens tillitsvalgte er:

3 medlemmer til tidsskriftkomiteen.

2 medlemmer til revisorer.

Disse velges for 1 år av gangen.

Til valgkomite velges 1 med personlig varamann fra hvert lokallag.

b) Hver region velger et arbeidsutvalg på minst 3 medlemmer, hvorav 1 velges til representant i styret og 1 til dennes vararepresentant. Den tredje blir kasserer for regionen. Hvert medlem velges for 2 år. Arbeidsutvalget velges på det siste medlemsmøtet i året.

Det velges en vararepresentant til tidsskriftkomiteen for ett år om gangen.

Alle har plikt til å motta valg til styre, utvalg eller tillitsverv. Styremedlemmer og tillitsvalgte kan etter 2 års virke be seg fritatt for verv for like langt tidsrom.

7. Hovedstyremøter.

Hovedstyret innkalles av formannen eller når minst 3 av de andre styrerepresentantene ønsker det. Styret er beslutningsdyktig når et flertatt av styret er tilstede. Ved stemmelikhet avgjør formannens stemme. Mellom hovedstyremøtene fungerer et arbeidsutvalg bestående av formann, sekretær, kasserer og tidsskriftstyrer, som tar seg av foreningens drift. Det føres protokoll over hovedstyrets

og arbeidsutvalgets forhandlinger. Referat fra hvert styremøte/arbeidsutvalgsmøte sendes styremedlemmene og framlegges til godkjenning på neste styremøte. Medlemmene blir gjort kjent med styrevedtak gjennom lagets tidsskrift.

8. Vedtektsendringer.

Forslag til vedtektsendringer meldes styret skriftlig med minst 1 måneds varsel. Forandringer i vedtektene kan foretas av årsmøtet med minst 2/3 flertall. Forslag til endringer sendes alle medlemmer på forhånd med minst 14 dagers varsel.

9. Oppløsning.

Oppløsning av Vestoppland Slektshistorielag kan bare skje når en slik beslutning er vedtatt av 90 prosent av de frammøtte medlemmene på to påfølgende lovlig innkalte årsmøter som holdes med minst 6 måneders intervall. Aktiva som er felles for slektshistorielaget tilfaller Oppland Fylkesbibliotek til bruk i lokalhistorisk avdeling. Spesielle aktiva som vedrører den enkelte region tilfaller bibliotekene/museene i regionen. Lagets bankkonto fordeles på de enkelte regioner i forhold til medlemstallet. Biblioteket i regionen bruker midlene til innkjøp av slektshistorisk materiell.

Lovene ble siste gang endret på årsmøtet på Hadeland den 18. februar 1996.

LOKALAVDELINGENE

Gjøvik/Toten:

Styret består av Anne Ma Hasselknippe, Frank Solbakken, Fredrik Dyhren, Terje Tandsether og Rune Allander (vara). Medlemsmøter på Gjøvik bibliotek den første torsdagen i månedene september - mai kl. 18.30-21.30. Først er det foredrag/kåseri og dernest private granskinger. Ca. 120 medlemmer.

Land:

Styret består av: Sigmund Rosenberg (formann). Arve O. Gjeile (sekretær), Robert Jørgensen (kasserer), Magnar Rustesstuen (styremedlem) og Bodil Smeby (revisor). Møter på Lands museum siste mandag i måneden fra september til april kl. 19-21. Ca. 30 medlemmer.

Valdres:

Formann Eli Staxrud Brenna, sekretær Eli Sælid og kasserer Harald Rolandsgard Møter på Valdres Folkemuseum 2. mandag i månedene september - mai. Ca. 25 medlemmer.

Hadeland:

Formann Hans M. Næss. Styremedlemmer er Kjell Henrik Myhre og Gunvor Hilden. Medlemsmøter: På biblioteket ved Gran ungdomsskole 2. tirsdag i måneden og i drengestua på Jevnaker prestegard 3. tirsdag i hver måned, september til mai. Ca. 50 medlemmer.

NÆRMESTE- POSTKASSE- BANKEN...

Betale regninger?

Før ganske enkelt på konto-
nummeret og skriv under på giroen før du
legger den i svarkonvolutten.

Denne tar du med deg når du drar
på jobben, eller når du går kvelds-
turen med bikkja, og putter den i
postkassa. Vi er aldri lenger unna
enn nærmeste postkasse når du bruker
brevgiro, og åpningstidene blir ikke
noe å bry seg om!

Med
brevgiro
hos oss legger
du giroblankettene i
en ferdig adressert og fran-
kert konvolutt som du
leverer/sender til oss.

Vi besørger overføringene, og
VI GJØR DET GRATIS - til og med
portoen på brevgiroen betaler vi!

18 54

**Totens
Sparebank** -du har oss i lomma

STRØMFYRING

Billig og lettvent
Vedlikeholdsvennlig
Miljøvennlig

HADELAND ENERGIVERK

Hovedkontor på Jaren - Tlf. 61 32 73 00

GRAN
HANDELSSENTER

ønsker deg velkommen!
Vi kan tilby:
70 forretninger innen de
fleste bransjer, samlet på
ett sted ved RV 4 mellom
Oslo og Gjøvik

- * 2 kjøpesentre
(Smietorget og
Granstunet)
- * Bank/post
- * Jernbane
- * Rutebilstasjon
- * Vinmonopol
- * Helsesenter
- * Apotek
m.m.

800 parkeringsplasser uten avgift!

Alt i trelast og byggvare

GRAN ALMENNING

Åpningstider: Mand. - fred. 07.00 - 17.00, lørd. 09.00 - 13.00

MAXBO

MAXBO Gran Almenning, 2750 Gran - Tlf. 61 33 00 00

MAXBO - ENESTE BO OG BYGGEVAREKJEDE MED FAST LAVPRIS
Maxbo - Gran Almenning, 2750 Gran

GLASS OG STENTØY

Hadelands største utvalg i
Serviser - Glass - Bestikk - Interiørartikler.
Du finner oss i kjelleretasjen
under Rema 1000 i Gran

JERNVAREAVDELINGEN, MEIERITRÅKKET

Alle typer verktøy og utstyr
for Hobby og Fagmann.
Hadelands billigste maling.

Glass og Stentøy tlf. 61 33 04 31
Jernvareavd. tlf. 61 33 14 64

